Ամ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5728 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 20/3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — ՇԱԲԱԹ — 25 ՌԱՄԱԶԱՆ 1322 — Ամ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5728

در علیه غلطه ﴿ آره‌ول ﴾ قزته‌سی اداره‌سنده درلر

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՕՒԼԻՆ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տոլոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փող կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փողը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերցնէի

Մեռուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ԾԻԱԾԻՒՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

«Դուն քեզի օգնէ որ Աստուած ալ քեզի օգնէ», կ'ըսէ ծանօթ առածը։ Եւ ապահովաբար, նախնեաց իմաստութենէն մեզի կտակուած խօսքերուն մէջ չկայ լուսաբան բան մը զոր կարելի ըլլայ պատշաճեցնել Ուսուցչաց Օգնութեան Սնուցակին բաւարար դատապարտելու մը հայթայթելու խնդրին։

Այս սիւնակներուն մէջ հրատարակուած բազմաթիւ յօդուածներէ վերջ, կարելի էր յուսալ թէ ա՛լ այդ խնդրին վրայ խօսելու հարկ չի մնար բնաւ։ Մասնաւորաբար Թաւշանճեան էֆէնտիի պարզած ծրագիրն ու անոր գործադրութեան թելադրութիւնը՝ որ գրկաց ընդունելութեան մը արժանացաւ թէ՛ Օգնութեան Սնուցիչին Հոգաբարձութեան եւ թէ՛ Ս. Պարիրքին կողմէ, կրնար վերջին խօսքը նկատուիլ այդ մասին յայտնուած կարծիքներուն մէջ։

Մինչ կ'ըսէր Թաւշանճեան էֆէնտի։— Բանի որ այդ Սնուցիչն ուղղակի նպաստաւորողները միայն ուսուցիչները պիտի ըլլան, ուրեմն պէտք է որ իրենք քիչ շատ զոհողութիւն ընեն՝ իրենց սմսոկանէն հարիւրին տա կամ մաս։ —անշուշտ ամսականին համեմատութեամբ,— Սնուցիչի Հոգաբարձութեան Թղթին, ինչ որ որոշ տանուան մը մէջ պիտի կրնար բաւական նշանակելի դրամագլուխ մը գոյացնել, եւ Հոգաբարձութիւնն ալ ի վիճակի պիտի ըլլար իրմէ սկսեալ օգնութիւնը ընելու կարօտ ուսուցիչներու։ Թաւշանճեան էֆէնտիի ծրագիրը երկուսուն խնդիր մըն է տակաւին. հետեւաբար, հոս ուրիշդ պիտի ըլլար մանրամասնութեանց մէջ մտնել եւ զոյն ներս կայացնել փոփոխելց եւ համազգի ա՛ր պէս, ինչպէս որ գրուած էր։ Ամէն պարագայի մէջ՝ ա՛յս է իր իմաստը, եւ այդ իմաստով է որ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնուցիչին Հոգաբարձութիւնը՝ Ուսումնասիրդ առաջարկութեամբ՝ որոշեց որ Պոլսոյ ազգ. վարժարաններու ուսուցիչներուն ամսթաշակէն հարիւրին մէկ վարդրամի Թաղ. Խորհուրդներուն կողմէ, եւ արդիւնքը յանձնուի յիշեալ Սնուցիչին։

Բայց ահա ուսուցիչ մըն է որ Արեւելքի նախորդ օրուան թուով կը գանգատի այս կարգադրութեան դէմ, կ'ողբայ բարգաւաճութեան մէջ մեր ցոյց տուած լուսամտութեան (?) վրայ, քանի որ «անարդեր կը մնանք այսպիսի կարգադրութեան մը առիթ»։ Փիլ մըն ալ, ու թերեւս Սանդարամէտի առնչանքներն իսկ քիչ տեսնէր մեզ ամէնուս՝ որ ուսուցիչներուն համար այդ ոստիման անազարտ եւ ընդվզեցուցիչ որոշում մը տրուելուն գոհացեցանք, եւ հիմայ ալ՝ անասելի, անպատուաւ անտարբերութեամբ մը անոր գործադրութիւնը կը դիտենք։ Հեռագրերգրական են մանաւանդ այն փաստերը՝ որոնց կը յենու լիլեալ ուսուցիչը, ծրագրին բոլոր պաշտպանները դժոխքի չանթերուն ենթարկելու համար։—«Ապահարկ է եկեղեցին, կ'ըսէ, ապահարկ է մամուլն այսօր, ապահարկ են մինչեւ անդամ փաստաբաններն ու բժիշկները, ապահարկ է նաեւ վարժարանը եւ անոր պաշտօնէութիւնը։ A la bonne heure։ Ապահովաբար այդ ամէնուն հակառակը պնդող մը չկար մէջտեղ։ Բայց ինչ որ կը պահանջուի ուսուցիչներէն՝ հարկ մը չէ, այլ աննշան գումար մը՝ որ բարդուելով բարդուելով կրկին ուսուցիչներու, նոյն իսկ վճարողներու պէտքերուն, կարօտութեան պիտի յատկացուի։ Բոլոր մեծ հասարակութեանց մէջ այդպէս կ'ըլլայ արդէն, սա տարբերութեամբ որ անոնց մէջ՝ հանգստեան թոշակի անունով դրամ վճարող ամէն պաշտօնեայ վերջէն իրաւունք կ'ունենայ անպատառ ստանալու այդ թոշակը, մինչդեռ Օգնութեան Սնուցիչին հարիւրին տասնի վճարող ուսուցիչները բարօրութեան օրերու մէջ ոչ մէկ յոյս կրնան առնել իրենց վճարածին փոխարէն բան մը ստանալու։ Ընդունինք սակայն որ մեր մէջ ալ ուսուցչութեան բաղդը չատ անկայուն է, եւ թէ միշտ հաւանական է որ տարօրէն կարող ու բարեկիրթ ուսուցիչը վաղը նիւթական անձկութեան մէջ իյնայ։ Տարբերանի եւ իր նըմաններուն օրինակը մէջտեղն է։ Եւ արդէն՝ ուսուցիչներէն պահանջուածը մեծ բան մըն ալ չէ որ այս ասուիան բարակ հաշիւներու մէջ մարծինք։ Հարիւրին մէկ միայն, մասնաւոր վճարում մը հաւասարապէս ամէն ուսուցչի համար, որչափ որ ալ քիչ ըլլայ իր ստացած թոշակը։ Սա ալ կայ որ մէկ տուողը՝ ապագային կրբնայ տարբ եւ աւելին ստանալ, եթէ երբեք դժբաղդութիւնը ունենայ ենթարկուելու այն տեսակ վիճակի մը՝ որ Օգնութեան Սնուցիչին Հոգաբարձութիւնը պարտաւորուի տրուքայ կարգի նպաստներ յատկացնել իրեն։ Պարագայ մը՝ որ անշուշտ փափաքելի չէ ա՛յլ մէկ ուսուցչի համար։

Վերոյիշեալ յօդուածին առարկութիւններէն մէկն ալ սա է թէ Թաղ. Խորհուրդները երբեք չպիտի կրնան գործակցիլ Սնուցիչին Խնամակալութեան, քանի որ երբեմն, հարիւրին սաչափ բան մը չվճարելու համար՝ ջուրը ձգեցին Պոլսոյ վարժարաններուն կրթական տեսակէտ մը կարգելու խնդիրը։ Տարօրինակ առարկութիւն։ Ինչ առնչութիւն կայ կրթական տեսչի մը ամսականին համար վճարուելիք դրամին եւ ուսուցիչներէ գանձուելիք այս հարիւրին մէկին միջեւ։ Կրթական տեսչին համար՝ Թաղ. Խորհուրդն էր որ պիտի վճարէր, հետեւաբար՝ կրնար իր Սնուցիչին անձուկ վիճակը պատճառ բանալով վճարումէ խուսափիլ, մինչդեռ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնուցիչին համար վճարուելիքը Թաղ. Խորհուրդներէ չէ՛ որ պիտի պահանջուի, այլ ուղղակի ուսուցիչներէն։ Ուրեմն ի՞նչ պատճառ կը մնայ որ Թաղ. Խորհուրդները չուզեն Սնուցիչին Խնամակալութեան գործակցիլ։

Այսպէս՝ մեր քննած յօդուածին համեմատ՝ անիրաւութիւն մըն է ուսուցիչներէ պահանջել ուսուցիչներու օգտին լուս կացուած անասնի մը դրամագլուխին հայթայթման գործը։ Բայց ասոր համար պէտք է մէկդի թողուք Սնուցիչին լարաւութեան խնդիրը՝ ընդհանուր փոփոխի մը առարկայ դարձած է մասնաւորաբար կրթական պաշտօնեաներու կողմէ։ Ո՛չ, կը պատասխանէ ակնարկուած ուսուցիչը, պէտք է Սնուցիչը մնայ եւ յարատեւ, սակայն փոխանակ ուսուցիչներուն՝ պէտք է որ ժողովուրդը վճարէ անոր դրամագլուխ մը գոյացնելու համար հարկ եղած գումարը։ Չէ՞ որ մի ուսուցիչները կը կրթեն, կը զարգացնեն, կ'ազնուացնեն եւ կը դատիարակեն ժողովուրդը։ «Օգնութեան Սնուցիչին երկարատեւ դատարկ մնալու պարագան, կը յարէ, ամօթ մը չէ՞ մեր ընկեղդատակարգին համար, որ մինչեւ այսօր չնարհեցաւ բան մը նուիրել։ Միակ՝ նոյն իսկ ազգաս դատակարգին լուսան անգամ պիտի կրնար նպաստել զգալապէս»։

Թէ մեր ժամանակ ուսուցիչները իսկապէս կը կրթեն, կ'աշակերտեն, կը զարգացնեն ու կը դատիարակեն, ասիկա տակաւին մը է որ կրնայ խնդրական մնալ շատ մը նկատումներով։ Բայց ենթադրելով որ այդպէս ըլլար նաեւ իրականութեան մէջ, ինչո՞ւ ժողովուրդը,—ընչեղ, մրցակ ու ազգաս ժողովուրդը,— անպատառ սոխալուէր այդ արտաքոյ կարգի օգնութիւնը ընելու ուսուցիչներուն։ Իրաւ է, անոնք իր օգտին, իր զաւկներուն օգտին համար կ'աշխատին, բայց վերջապէս ձրի չեն աշխատիր, մասկան կը ստանան, ու կը վարձատրուին ճիշդ հատարակ խանութպանի մը եւ կամ ա՛ւ է մէկ հատառութեան մը պաշտօնէութեան պէս։ Զեմ ըսեր թէ իրենց գործը տարբերութիւն մը չունի խանութպանին եւ կամ վաճառատան պաշտօնեաներուն զբաղումէն, բայց այս պարագային՝ մէջ,—մանաւանդ այս տեսակներուն մէջ ուր մեր ուսուցիչները իրենց ասպարէզը հատարկ էսնաֆութեան մը փոխած են,—համեմատութիւնը նոյնն է։ Արդ, եթէ խանութի եւ վաճառատան պաշտօնեաները ուզէին Օգնութեան Սնուցիչներ հաստատել իրենց համար, իրաւունք պիտի ունենային իրենց տարբերգին հետ առնչութիւն չունեցող մարդոց օգնքին կոչելու եւ զանոնք սաիպելու որ անպատառ բան մը վճարեն հաստատած Սնուցիչին, եւ ասիկա՝ իրենք ա՛ւ է վճարում չընելով։

Ո՛վ որ ինքզինքին կ'օգնէ, Աստուած ալ անոր կ'օգնէ։ Մեր ուսուցիչները՝ եթէ երբեք կ'ուզեն որ իրենց ապագային ապահովելու կոչուած բարի ու գեղեցիկ գործ մը, Օգնութեան Սնուցիչին հաստատման գործը՝ իրականանայ, ամբոխ հիմերու վրայ դրուի ու յարատեւի, թո՛ղ ուրիշ ամէն մարդէ առաջ իրենք օգնեն անոր, իրենք պարտաւոր են չաղաչը, — դրամագլուխը, — որ անոր հիմերուն ամրութեան պիտի նպաստէ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

«ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ»

Տեսակ մը բարեհիւ՝ տիպոսի կարգ անցած այդ պիտակը զոր մերթ մեր մամուլէ էջերուն մէջ, մերթ ընկերային իրականութիւններու տակն պատուար հնչ յանկերգի մը պէս կրկնելով նուիրելու այսինչ ծանօթ կամ անծանօթ վաճառականին, երբ զինքը պիտի ներբողեն, օրինակի համար իր քանի մը դրուշի մէկ նուիրատուութիւնը համար կամ պիտի ցուցակցինք իրեն՝ կրած մէկ վիշտին առթիւ։

Իրապէս՝ անհեղի սովորութիւն, չասելու համար ագեղ ունակութիւն դարձած այս պարագան ա՛յն առեն աւելի ուժգնօրէն ուշադրութիւնս գրաւեց երբ վերջերս առաւօտեան թերթի մը մէջ հանդիպեցայ պատուաւոր եւ ա՛պահաւ անունկութեան տարբերութիւնը գտ՛ող եւ վրան կարծիք յայտնող յօդուածագրի մը տողերուն։

Թէ ինչի համար անհրաժեշտ պիտի ըլլար ա՛ւ է համազգում կամ հաւանութիւն յայտնել այդ գրութեան մէջ տիրող դաղափարի մասին — հասատատկան կամ ոչ — այդ չէ մտածումս։ Ինչ որ խորհրդածել տուաւ ինծի, սա «պատուաւոր» ածականին երթալ տեղատուելն էր... անանկութեան պէս անհրապոյր արկածի մը քով, այդ կացութիւնը իրաւ մեղմացուցիչ պարագայ, թեթեւցնելու եւ կամ նոյն իսկ փրկելու համար կարծես բարեյապէս անուշ։

Պատուաւոր անանուն։ Ապահովաբար երբե՛ք հեգնութիւն մը աւելի դառն ու մերնգամոյն ծիծաղելի չէր կրնար ըլլալ։

Ցաղով կամ ձաղրդ անանկութիւն կ'ըմբռնեմ. բայց պատուաւոր անանունը թէ՝ մանաւանդ անանական կեանքի արդի բազմապահանջ պայմաններուն ու մրցմանան պայքարին մէջ, allons donc! եւ երբ ա՛յ մէկ անանկ այսօր հարիւրին հարիւր ապատ չէի իսկեանորէն պարառնանալ ու միտմարդն պարկեշտ չպիտի կրնար ըլլալ, —միակ պարագան որ պիտի երաշխաւորէր օ եւ է անանկութեան պատուաւորութիւնը— այդ երկուքերը իրարու հետ հաշտ տեսնելու տեղի չէր մնար։

Բայց ասիկա չէր բան ընելիքս։ Մարդկային տկարութիւններէն մեղադրելի ներողամտութիւն մըն է ա՛յն որ երբեմն, ինչ ինչ չանուն նկատումներէ բղխած՝ անշնորհք կամ կասկածելի համբաւի տէր վաճառականները պատասխան տրոյով նիշելու չպիտի թոյլատրեն։ Մեղադրելի՝ անոր համար, մանաւանդ որ դիտակցաբար կը գործուի ատիկա չատ անգամ, եւ ձեւը կ'առնէ այնպիսի զեղծումի մը որ ա՛լ տրդարանալի օ եւ է կողմ ունենալէ կը դադրի։

Անանկայոյս այս խորհրդածութիւններով նպատակ չունիմ օ եւ է մէկուն հետ գործ ունենալու կամ օ եւ է անձի ակնարկելու։ Գինուիութեան կարօտ բառի մը չուրջը դառնալու փորձ մը կ'ընեմ պարզապէս, եւ ա՛յ ուրիշ բան։

Գիլ մը առաջ «անհեղի սովորութիւն» նկատելի այն տրամադրութիւնը որ ցոյց կը տրուէր «պատուաւոր» բառին յաճուան գործածութեան մասին, անոր համար որ իր մեծ ու լայն բարեգործութիւններով ինչպէս նաեւ առեւտրական ու անհատական կեանքի մէջ իր ուղղամտութիւնով ու պարկեշտութիւնով ծանօթ ա եւ է բարեսէր անձի մը հետ զոր չպիտի քաշուէինք միանգամայն «պատուաւոր» համարելէ, յանախ կը պատահէր որ իսկապէս անարժան վաճառական մըն ալ չգաւուրենք միեւնոյն բարենշով։ Եւ միակը չեմ անչուշտ որ հանդիպած ըլլամ շատ մը առիթներով, այս անարժան երեւոյթին, մեր թերթերուն մէջ մանաւանդ, ուր, կ'երեւի թէ այս մասին բժանդիր ըլլալու կամ «բարակը նայելու» պէտք չզգացուիր...

Զէ՛, խնայենք այդ բառին. միտ ըլլանք զոյն գործածելու, ու կամ ան վաճառականին վերագրելու մէջ։ Այլապէս կրնայ խաթարուիլ անարշանակութիւնը — եթէ արդէն վատնուած չէ։ Ինչ իրաւունքով զոյն յատկացնել այնպիսի վաճառականի մը, օրինակի համար որ իր կեանքին մէջ երբեք չէ ճանչցած այդ բառին իմաստը, բայց որ իր դրամին հրապոյրովը, իր ազդեցութեան հմայքովը կ'ուզէ որ իրեն ալ վերապահուի այդ պիտակը։

Այն առեն, բան պատուաւորներուն, իրաւէ բարոյական տէր ու նախանձախնդիրներուն ի՞նչ պատուանիշ գտնելու ենք արդեօք։

Մ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ԱՀ ՍԱ ԳՐՈՂՆԵՐԸ!

Մեզի, հասարակ մահկանացուներուս համար, հաստատեցէք որ անառնելի, անհանդուրժելի են սա գրողները, աւելի ճիշդը՝ թաւշի մրջաղները։

Իրենց ամբողջ կեանքին ու գրածներուն մէջ, բան մը կայ, qui nous tape sur les nerfs, եւ ասիկա, այն երանելի օրէն, ուր իրենց երեւումը կ'ողջունուի, յանդգնելու համար այն օրուան, ուր մեծանուն գրագէտը, հրապարակագիրը, ու չեմ գիտեր ինչը, իր պակասը զգալի թողով, կ'ելլէ կ'երթայ. երթա՛յ բարով...

Դեռ բերանը կոթ հասած պատանի, երբ նախապատրաստութիւնները տեսած է գրագէտ դարձուելու, — մտերիմ ու ճկոյթ մտի եղանդներու տարապայման երկարութիւն մը —, կը սկսի խմբագրութիւններուն գլուխը ուռեցնել, իր մանկական լիւսականներին ու սիրային մէկ արկածովը, զոր անհամ նարավէպի մը վերածած է. այն առեն, մաքուր թաւշթով ու մաքուր գիրով գրուած յօդուածին կ'ընկերցնէ առասակ մը, որուն մէջ խմբագրութիւնը կը հրաւիրէ, — ազաչաւոր չեշտերով — անոր հրատարակութեան բարեհաճութիւնը ունենալու։

Եւ որովհետեւ «խնդրեցէ՛ք, պիտի տրուի»ն եւ «զարկէ՛ք, պիտի բացուի»ն, աւետարանական անդեղի ճշմարտութիւն մըն է, դարերէ ի վեր, որ մըն ալ, որդեն գրագէտ եղած է...։

Կը տեսնէք որ, աշխարհի ամէնէն դիւրին բանը, գրագէտ ըլլալն է եղեր. եւ ասոր համար է որ տակաւին գիրք մը հրատարակուած չէ գրագէտ ըլլալու միջոցներուն վրայ, երբ անդին, «մարդ ըլլալու», կամ «հարստանալու» վրայ այնչափ գիրքեր գրուած են, եւ պիտի գրուին։

Եւ մէկ մը որ գրագէտ եղաւ, ա՛լ մտածելիք բան մը չունի. քաղաղը խեղճ հասարակութիւնն է, որ տեսարանը պիտի կարդայ բոլոր իրեն հրամցուածները. ա՛ւ նորավէպ է, ու քմայք է, մէկալը «քանթիէ»ն, ուղիղը գիանթէղի եւ tutti quanti...!

Ու ասանք ամէնքը, այնպէս մը գըրուածքներ, տնակ ton մը ունին որ, դիմացինը ճաթեցնելու կը ծառայեն, եւ ինքզինքնուն հովեր տալու...։

Մինչ երբեմն կն եղեր, սա հին ասանի մարդիկը, որ սանմանափակ թաւշ քարոզներ կը ճանչնան եղեր, մինչդեռ մենք, ամէն վայրկեան, Պաղատէն բանէ մինչեւ Մալկարա, գրական վիճաներ լսելու դատապարտուած ենք...։

Անցեալները, կիրակնայ հանդէսի մը մէջ, ուր բան լուսանցի Կավաչլի (?), «գրագէտները իրենց «սերբ»ը կուլան», կարդացի, նոր հրատարակուած, «Անբրջանք» անուն բանաստեղծութեանց հատորիկին վրայ, քանդականի պէս բան մը, գրուած գուառացի ջոջ! գրագեալ մը։

Այդ գրողը, անունը կրնաք գուշակել, ասան մը, ջուրը ասնդի մէջ ծեծեց ու ծեծել տուաւ, գաւառի գրականութեան absurde հայց մը մէջտեղ նետելով, չարք մը յօդուած եր հրատարակեց, ծաղրելու համար ուրիշ գրող մը, որ եւ բարպական երաշտութիւնէն համ չառնելը ըսելու անկեղծութիւնը ունեցեր էր, մինչդեռ պարտաւոր է եղեր, հիանալ անոր վրայ, իրեն պէս, ինք որ... կեանքին մէջ չենքով չնորհքով եւրոպական երաշտչախումբ մը ու նուագախումբ մը տեսած չէ, լսած չէ...։

Անցեալ տարի ալ, հրատարակեց բանաստեղծութիւններու հատոր մը, որ իր անունին պէս, հրապարակին վրայ, լուսած մնաց...։

Կ'ուզէ՞ք նմոյշ մը, այդ քնդատատ կանէն, հասկցնելու անոր ոգին. անուանիկ. «Աս աղան նոր գրողներէն է, բայց նորեկ չէ,» «Աս աղան, ապագայ կը խոստանայ.» «Աս աղան, գէշ չէ. կը կարդացուի.» Աս աղան, սա աղան, վերջապէս ծարէն ծայր՝ «աղան»...։

Մինչ toupet, ինչ յուսկնութիւն, ելլել «աղայ» որակելու համար մէկը, որ իրեն պէս faiseur de vers մըն է, ա՛չ աւելի, ոչ ասկաս...։

Կրնայի, քիչ մը աւելի ծանրանալով, այդ քնդատատկանին հակասութիւնները մէջտեղ բերել, բայց ինծի չի վերաբերիր ասիկա. իրենց գիտնալիք բանն է, կ'ուզէի «գրող» անունով մկրատածի մը անհանդուրժելիութիւնները մատնանշել. այսչափը կը բաւէ...։

Մի մտանք որ, այդ քնդատատ, բանաստեղծութեանց հատոր մը ունի եւ դեռ հրատարակելիք...։

Աւելի ազատը կայ։ մտիկ ըրէք, եթէ չէք ձանձրանար։

Կիլիկիոյ կաթողիկոսը, հազիւ տարի Պոլիս դրած, ոտքին խաւսիր մը ալեւ լուներու, բարի գալուստ մաղթելու համար. ու մեծամտութիւնը, գրողներ, ակելով երկու յօդուած ու մէկ ու կէս նարավէպ գրողէն, մինչեւ էն ջոջը...։

Ասանց մէկ կար մէկը, որ իրեն մատնդիտութիւն ըրած է, գրել, պոռալ, կանչել, վարդապետներուն գաւազանին! եպիսկոպոսներուն չեթալիթագին, ու քահանաներուն չեմ գիտեր ինչին վրայ։

Հազիւ Աչը համբուրած, ու ասանկ տեղ մը նստած, յանդգնութիւնով մը, որ գրագէտի հանգամանքը կուտար իրեն,

—Շնորհաւորդ Տէր, վարդապետները կարգուելու են...

— . . .

— Այո՛, հին ասեն Հայրապետները ամուսնացած էին, զաւակներ ունէին, հիմակ ալ թող կարգուին,..

Ու ասանկ, այս ton-ով, կը խօսի, եւ կեղեցականներուն ամուսնութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ, եկեղեցական տեսլարդ(?) աղօթքներ ու արարողութիւններ կը մատանէ, խրատներ կուտայ, վերջապէս կը խօսի այնքան, անհեթեթ գաղափարներու անանկ չարք մը ի լոյս կը բերէ որ, ունկնդիրը, ապահովաբար, մաքէն ըսած է.

— Ինչ անհանդուրժելի մարդիկ են սա գրողները...։

Չեզի կ'ապահովցնեմ որ, հինգ ու կէս յօդուած գրած ըլլալով, ու գրագէտներու կարգը դասուելովն էր որ այդ toupet՝ սասեր էր ան, ու սատցած եմ ես եւ ուրիշներ...։

Թիւրա ՔԱՄԷԼԻԱ

ԽՆԴՐԻ ՄԸ ՎԵՐՋԱԲԱՆԸ

Երբեմն խնդիրներ կան, որոնց չրջանակին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնները սուր, շատ սուր հանգամանք մը առնելով հանդերձ, վիճաբանողները չեն կրնար վերջնական հակացուցութեան մը գալ, եւ անհատական կիրքերը, տեսակ մը զայրացման մոլորանքով, զիրենք փոքրախերով կը հեռացնեն վիճաբանուած բուն խնդիրներէն, եւ կը թողուն որ իրենց վիճաբանութեան եզրակացութիւնը եւ սերմանութիւնն մը չէր կրնար ամսանութիւն նկատուիլ, այլ պարզապէս չեղեալ նկատել տալու համար ամսանութեան անունով կատարուած այդ խաբեութիւնը։ Կրօնական ժողովը, խորապէս համոզուելով, թէ երիտասարդը զոհ գացած է խաբեութեան մը, նկատելով որ իրեն համար յարդարուած կարծած դրախտն կանխաւ ուրիշներ անցուցարձած են, եւ անկէ չորթած ամէնէն գեղեցիկ ծաղիկները, այդ ամսանութիւնը չեղեալ նկատեց, եւ պայմանապէս արտանեց երիտասարդին ամուսնանալ, անչուշտ միեւնոյն ժամանակ յանձարարելով անոր, որպէս զի աւելի արթուն գանուի այս անգամ իր բոյնը չինելու սկսած ատեն։

Հիմա ուրեմն, մենք իրր հանդիսատեսները այն վիճաբանութեան, որուն մէջ մասն Մուշեղ վրդ. եւ Նեղարեթի Նորատեսնու սուրբ կիրքերն մինչեւ վերջ Մուշեղ վրդ. իրաւունքը միայն պաշտպանեց, երբ անդին, իր սուրբ իրաւունքը պաշտպանել կը փորձէր, այնպէս կը կարծենք թէ կրօն. ժողովը ա՛յ միայն ոտիրաւուած երիտասարդի մը վերադարձուց իր պատիւը, այլ միեւնոյն ժամանակ վերջ մը տուած եղաւ ծանօթ գրական վէճին, եւ այս անգամ ալ ի նպաստ գրագէտ եւ կեղեցականին։

Կատարուած գրական վիճաբանութիւնը եւ կրօն. ժողովի յայտարարած վերջաբանը միաքս կը ձգէ գաւառական պատմութիւն մը։ Երկու ճամբորդներ ժայռի մը վրայ ասուերի պէս մարմին մը կը նշմարեն. ճամբորդներէն մին կ'ըսէ թէ արծիւ մըն է որ ժայռին վրայ կը հանգչի. իսկ միւսը՝ ներքեւը համար իր ընկերոջ յայտարարութիւնը, կը պնդէ, թէ խուսքէն մոլորած էն (այծ) մըն է։ Առաջինը եւ երկրորդը հաստատպէս կը պնդին իրենց կարծիքին վրայ, ու նոյն իսկ հայոյանքի կը սկսին իրարու դէմ։ Վերջապէս կը մօտենան ժայռին, որուն վրայէն արծիւը կը թռչի։

— Կը տեսնես կ'ըսէ։ առաջինը, որ ծիւը թռու գնաց. ճիշտ էր իմ ըսածս։

—Ոչ, ա՛չ, կը պատասխանէ երկրորդը, իմ ենթադրութիւնս է ճիշտ «Թռու էլ նէ էծ է»։

Ալ տարբեր վիճաբով չպիտի կրնայ ներկայանալ Ներսէսեան, եւ եթէ այսուհետեւ ալ բան մը ունենայ ըսելիք, երկրորդ ճամբորդին «Թռու էլ նէ էծ է»ին զատ տարբեր բան մը չէ ըսելիքը։

ՄԵՂՈՒ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՍԻՐՈՑ ՑԵՆՈՐԴԸ

Կանացի դէմքեր կան, զոր լամաս կը վերլուծեն։ Սիրուած բաներու ցաւագին ռանասաեղծութիւնը ունին անոնք իրենց մէջ, որոնց տիրապետութիւնը թէեւ մեռած՝ բայց մնալուն է մեր սրտերուն մէջ, որպէս թէ արուեստական կեանքով մը օժտուած ըլլային։ Աչնան օրերուն, մթամթնակ, երկար պայծառներու այդ եղանակին, մեր մեկամղձիկ չէջագայութեանց կ'ընկերանան անոնք իրենց լուզիչ ու տաս բարիկամ դիւթանքով։ Դարձեան ազուր առաւնտներն ալ կը տեսնենք զանոնք, այն սիրուած ծաղիկներուն պէս, որոնք կ'որ-

—Շնորհաւորդ Տէր, վարդապետները կարգուելու են...

— . . .

— Այո՛, հին ասեն Հայրապետները ամուսնացած էին, զաւակներ ունէին, հիմակ ալ թող կարգուին,..

Ու ասանկ, այս ton-ով, կը խօսի, եւ կեղեցականներուն ամուսնութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ, եկեղեցական տեսլարդ(?) աղօթքներ ու արարողութիւններ կը մատանէ, խրատներ կուտայ, վերջապէս կը խօսի այնքան, անհեթեթ գաղափարներու անանկ չարք մը ի լոյս կը բերէ որ, ունկնդիրը, ապահովաբար, մաքէն ըսած է.

— Ինչ անհանդուրժելի մարդիկ են սա գրողները...։

Չեզի կ'ապահովցնեմ որ, հինգ ու կէս յօդուած գրած ըլլալով, ու գրագէտներու կարգը դասուելովն էր որ այդ toupet՝ սասեր էր ան, ու սատցած եմ ես եւ ուրիշներ...։

Թիւրա ՔԱՄԷԼԻԱ

ԽՆԴՐԻ ՄԸ ՎԵՐՋԱԲԱՆԸ

Երբեմն խնդիրներ կան, որոնց չրջանակին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնները սուր, շատ սուր հանգամանք մը առնելով հանդերձ, վիճաբանողները չեն կրնար վերջնական հակացուցութեան մը գալ, եւ անհատական կիրքերը, տեսակ մը զայրացման մոլորանքով, զիրենք փոքրախերով կը հեռացնեն վիճաբանուած բուն խնդիրներէն, եւ կը թողուն որ իրենց վիճաբանութեան եզրակացութիւնը եւ սերմանութիւնն մը չէր կրնար ամսանութիւն նկատուիլ, այլ պարզապէս չեղեալ նկատել տալու համար ամսանութեան անունով կատարուած այդ խաբեութիւնը։ Կրօնական ժողովը, խորապէս համոզուելով, թէ երիտասարդը զոհ գացած է խաբեութեան մը, նկատելով որ իրեն համար յարդարուած կարծած դրախտն կանխաւ ուրիշներ անցուցարձած են, եւ անկէ չորթած ամէնէն գեղեցիկ ծաղիկները, այդ ամսանութիւնը չեղեալ նկատեց, եւ պայմանապէս արտանեց երիտասարդին ամուսնանալ, անչուշտ միեւնոյն ժամանակ յանձարարելով անոր, որպէս զի աւելի արթուն գանուի այս անգամ իր բոյնը չինելու սկսած ատեն։

Հիմա ուրեմն, մենք իրր հանդիսատեսները այն վիճաբանութեան, որուն մէջ մասն Մուշեղ վրդ. եւ Նեղարեթի Նորատեսնու սուրբ կիրքերն մինչեւ վերջ Մուշեղ վրդ. իրաւունքը միայն պաշտպանեց, երբ անդին, իր սուրբ իրաւունքը պաշտպանել կը փորձէր, այնպէս կը կարծենք թէ կրօն. ժողովը ա՛յ միայն ոտիրաւուած երիտասարդի մը վերադարձուց իր պատիւը, այլ միեւնոյն ժամանակ վերջ մը տուած եղաւ ծանօթ գրական վէճին, եւ այս անգամ ալ ի նպաստ գրագէտ եւ կեղեցականին։

Կատարուած գրական վիճաբանութիւնը եւ կրօն. ժողովի յայտարարած վերջաբանը միաքս կը ձգէ գաւառական պատմութիւն մը։ Երկու ճամբորդներ ժայռի մը վրայ ասուերի պէս մարմին մը կը նշմարեն. ճամբորդներէն մին կ'ըսէ թէ արծիւ մըն է որ ժայռին վրայ կը հանգչի. իսկ միւսը՝ ներքեւը համար իր ընկերոջ յայտարարութիւնը, կը պնդէ, թէ խուսքէն մոլորած էն (այծ) մըն է։ Առաջինը եւ երկրորդը հաստատպէս կը պնդին իրենց կարծիքին վրայ, ու նոյն իսկ հայոյանքի կը սկսին իրարու դէմ։ Վերջապէս կը մօտենան ժայռին, որուն վրայէն արծիւը կը թռչի։

— Կը տեսնես կ'ըսէ։ առաջինը, որ ծիւը թռու գնաց. ճիշտ էր իմ ըսածս։

—Ոչ, ա՛չ, կը պատասխանէ երկրորդը, իմ ենթադրութիւնս է ճիշտ «Թռու էլ նէ էծ է»։

Ալ տարբեր վիճաբով չպիտի կրնայ ներկայանալ Ներսէսեան, եւ եթէ այսուհետեւ ալ բան մը ունենայ ըսելիք, երկրորդ ճամբորդին «Թռու էլ նէ էծ է»ին զատ տարբեր բան մը չէ ըսելիքը։

ՄԵՂՈՒ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՍԻՐՈՑ ՑԵՆՈՐԴԸ

Կանացի դէմքեր կան, զոր լամաս կը վերլուծեն։ Սիրուած բաներու ցաւագին ռանասաեղծութիւնը ունին անոնք իրենց մէջ, որոնց տիրապետութիւնը թէեւ մեռած՝ բայց մնալուն է մեր սրտերուն մէջ, որպէս թէ արուեստական կեանքով մը օժտուած ըլլային։ Աչնան օրերուն, մթամթնակ, երկար պայծառներու այդ եղանակին՝ մեր մեկամղձիկ չէջագայութեանց կ'ընկերանան անոնք իրենց լուզիչ ու տաս բարիկամ դիւթանքով։ Դարձեան ազուր առաւնտներն ալ կը տեսնենք զանոնք, այն սիրուած ծաղիկներուն պէս, որոնք կ'որ-

թունն մեր լիլոզութեան թաքուն պարանէզներուն մէջ։ Ամրան ինչպէս միջոցներու խնայողը մոռերուն, անոնք կը բարձրանան մեր առջեւ, երդանքի մոռերուն այդ հաւատարիմ դաշտերը, իսկ մեր մոռագնաթիւն մը արտաբերելով։ Զարան երկար գիշերներուն է որ մանաւանդ ասոնք ունի հրապարիկ, ունի կանեցուցիչ կ'երեւին մեզի, նրբին դառնութեամբ մը տանջելով մեր սրտերը, մինչ արեւելեան սիկառներու օրորան գինովութեամբ. բը պարուրուած, թաղուկտա ունուրներու ազանցումին մէջ կը կարուրենք։ Ասանք ա՛ն տարփանիներ են, ա՛ն բարեկամուհիներ եւ ա՛ն ալ քոյրեր։ Անծանօթուհիներ են գրեթէ, մեր կեանքի ճամբուն վրայ հանդիպած անծանօթուհիներ, որոնց դիւթանքը աղոսկած է մեր մէջ, լուսելով մեր սրտերը եւ լուսով լեցնելով մեր հոգիները, եւ որոնցմէ ախուր դիպուած մը բաղնած է մեզ։ Ասանք այն կիներն են, զորս հոգիս սիրած ենք, եւ որոնց անդնդախոր նայուածքին մէջ, խաղաղուկ երեւոյթով, երջանկութեան տարբերակը տեսած ենք։ Այդ մեռած սերերը, որոնց խոցը վէրքերը կը կատան միշտ, իրենց ցաւագին վերիշումին մէջ կը պարփակեն է՛ն ասր եւ է՛ն ուժգին դիւթանքը։ Անոնք գահացուած մեծ սերերու հոգրոյթիւնն են, որ չատ անգամ իրենց մէջ ունին տխուր տուներուու սեւ թռիչ մը, երբ խոյս կուտան մեզմէ հեռու, մրթագնելով մաքուր բերկրութեանց ջինջ օրերու ուրուագիրները։ Պարանքները չեն խուսափիր մեզ երբեք։ Խարկանքի լիշատակները միայն կը մնան մեզի։ Եւ ատոնք անհնարապէս սիրելի են, մեր սրտին է՛ն խուսափուկ անցորդները, որոնց պատկերը մեր հոգեվարքին մէջ կը ցաւաւէ մեզ։ Որ-վհնաեւ մարդոց սրտերուն խորը սիրոյ լոյս մը կայ, որ կը հսկէ անմրմր, թերեւս նոյն իսկ մարդկային բաղձանքին ուժգնութենէն ծնած, ու դաղդոյնն անձկութեամբ մը կը խեղդէ։ Առջեւս հիմա կը ծփայ կոյսի ժպիտն գէմքի մը երեւոյթը, զոր կը պատկերացնեն քանանի գանգուրներ։ Իր սեւեռուն աչքերը իսկի կը նայեն, ու իմ հայացքնեղ հոգիս կը բռնի անոց անթափանցելի ասղնուածին։ Այդ կնոջ անգամ մը միայն հանդիպած եմ։ Բայց սիրած սիրած է զայն։ Նէ՝ այն ատկի բաժակն եղած է, որ հոգիս հոգմանեցուցած անոյշ չրթներուս, ուժգնօրէն անհագացած է, երբ զայն բռնել կը կարծէի։ Ճանապարհական զորութիւններու մէկ խաղը բաժնած է դիս անկէ։ Բայց իր միտքը կ'անդրադարձնէ թափուր հոգիս մէջ սիրոյ սարսուռը, լուռ բակի մէջ տրտնջուած բառի մը պէս, որ կը կրկնուի հնչուն արձագանգներով։ Ցած զանգակաւոր վարագոյրներու ետեւն, անձրեւը կը ծակծկէ ապակիները ըիւրաւոր մատրիկ եղանկներով, քերելով ու թմրկանորելով ընդհան ու փաթիկտ փոքրիկ վայելչքի մը սենեակն հանգիստ-փութիւնը։ Ո՜ կը լսէմ դեռ մօտակայ ջորդաւ մը թիթեղէ կանգրին մէջ նուրերուն չարունակական կարկաչը։ Այդ երկու միտրնակ ժեղերը, ձեռուան միտամաձառ գիշերներուն մէջ անցնող ժամերուն ազդարարիչներն են բներ։ Դեռ տրթուն կը հնչեմ, ոաքերս կրակին, ու աչքերս կը հեռանին այն չնորհալի խոյակներուն, որոնք սիկարես կը ծեին. իրենց խամ ուլիքները կը ծփան, կը գալարուին ու կը տարածուին իր շուրջը, օձապատիպ քանհանցքով մը... Ի՜նչու համար տարլանքի ժամեր ուս մէջ՝ եւ միւս վերերեւ ինձի։ Ի՜նչու համար զիս այն ասպէնան կը զբաղեցնէ իրմով որ իրեն վերաբերող ամէն ծանոթութիւն կը սպանէ իմ մէջս։ Ինչու՞ ամբողջ տիւերքն մը է նէ ինձի համար։

Ա. լրական իրերու առեղծուածը ունի իր դիմագծերուն մէջ։ Ու սահող ժամանակին հետ, որ մաքրնուս խորը գանուող պատկերը կը տպանէ սեր մէջ, խորհրդաւոր կերպով կենդանի կը մնայ նէ իմ մէջս, մշտավառ հուրի մը կայծկլտացող նշոյլին հանգուցեալ, որուն պատուաբերինը կը հետապնդէ զիս, մինչ ես կը հեռանամ իրմէ։ Երազանքով թաթաւուն մտքին մէջ, անցեալ օրերը կը վերածնին, այնքան կարմրատեւ այն պտղը՝ ուր դիրքը ճանչցայ ես։ Ամուսնամ կը ոքիս ասկ, հէք սիրտս կը հեկեկայ ու կ'ուզենդեմ իր դառն լացը, մինչ նէ ճանանչուած կը կանգնի կեանքիս մէջ. մէգին մէջէն փիթաղ լուսաւորի մը պէս։ Հրեշտակային գեղեցկութիւն մը ունի նէ, եւ իր երեւումին օրորող դիւթանքը՝ եզական հնչուութեամբ մը կ'ողնուրէ արտիս սանդարանքը։ Ո՜ զոյն նորին կը տեսնեմ այն դիրքով որով դրաչմանեալ մէջս տառին անգամ... Զարան կէս օրէ մը յետոյ, բաց գրբ ասարիէ ան՝ սիրելիք չունի գեսա մը հագած էր ու արմուկը թիկնաթոռին քիւ ըրած։ Շուրջանթոյր նուրբ մատներ՝ ոյաերու ն խանդը կը փոսանցէին։ Ու իր մռայլ աչքերը ինձի կը նայէին։ Իր ձայնին հնչումը ներդաշնակորէն կ'երգէ դեռ ականջիս... Ահեռացած այդ օրերուն վրայ մտածած ատենս, հանգիս կը փնտռէ իր հոգին, մինչ մեր լերինները ան խոսքեր կը մրմնջէին։ Նախզգացի թէ իր մէջ կը թաքէր երջանկութիւն։ Ազատ դէմքին ժպտուն ձուաձեւին լարը, մթին աչքերով, որոնք ինձի կը նային, խորհրդաւորութեամբ ծանրացած ձիւնաթարմի ճակատն տակ, հոգիս յուզող իր պերճ կոյսի դիմաստուերին լարը, ցաւագին երգուիչը կը ծփայ, այն խոյակներուն պէս, որոնց կը հետեւին աչքերս։ Անոյշ անձկութեամբ մը կը հարցաքննեմ սիրտս։ Ու ահա ուեւ սրտակիզ միտտակ մը կը խոցէ զիս... այն առնդանքը՝ որ ալիքներս գալարեց, այն օրը՝ ուր ցցուեցաւ անոյշ ստուգութիւնը, տարիկ տարբերուածումը եղաւ սխարհի մը։ Ինչի՞ այնպէս կը թուէր թէ կեանքը խոյս կուտար ինձմէ. ինչպես տրիւնը որ կը հասի մանցաւ վիրքի մը։ Վա՜ ինկող, խորտակուած պաճուճապատանքի մը պէս էր։ Ու կը պահեմ մէջս մինչ քեցաւած տունկի մը կենդանի արմատները։ Դեղագոյն ընդվզում մը կը զինէ զիս՝ անկէ բաժնող ճակատագրականութեան դէմ։ Սիրտս ցաւերով կը խոցուի ու կը գալարուի լուսանաստէն, դէպի անկիրելիին խոլ թափերուն մէջ։ Տառապանքի սերմը կը բաբախէ մէջս, որ պիտի չմարի երբեք, որովհետեւ նէ սրտիս մէջ անկորնչելի կուգայ է։ Դէպի անոր կը ձգտիմ ոյն անհուն, փափաղիկ պատկով, որով խմբուած է մարդկային բնութիւնը։ Ե՛ր կը լիկեմ անոր պատկերը, որուն համար անօգուտ սիրով մը տառապեցայ։ ուրիշ կիներու դէմքերը կը տրտգուին, կը ժպտուին մարելու տասիճան։ Չի նէ միայն կը մարմնացնէ սէրը, իր անծանօթ խորհրդաւորութեամբը պարուրուած, խեղդելով զիս անմատչելի կոյսի մը տարօրինակ հրապոյրով։ Սիրտս ներա առնելու միայն կը տարուայ։ Ու ծնունդի օրերու մռայլ քառասին մէջ, հակառակ լուսոյ դաղդոյն նշոյլին, կ'սպրի, կասարը դաւիրի յուզիչ պայծառութեամբ լուսատպակուած, սիրուած ու ընդունարուած կինը, այն զոր կը հետապնդեմ բաղձանքիս բովանդակ ուժգնութեամբը, երազներս սնուցանող այն խաչալական տարփանին, սիրոյ անմահ ոյնորքը։

Թարգմ. ՄԿՐՏԻՉ ՔԻՉԵՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ռուսական ու ճապոնական բանակները Մանչուրիոյ մէջ։— Բաղդատութիւն մը։ — Երկու կողմի զօրավարները։

Բարիզ, 29 Նոյեմ.— «Սան-Ֆրանչիսքօ Քրոնիքլ» լրագրին Թոքիոյեցը որ Ռուսոյի զօրավարին բանակը կը գտնուի լաւհկան ուսումնասիրութիւն մը հաղորդած է իր լրագրին, երկու բանակները բաղդատելով։ Աւասիկ այդ գրութեան գլխաւոր մասերը.

«Կոտորուած պատերազմը չանհկաս նուիեմբը լեցուն գիրք մըն է այս բանակին մէջ գանուող զինուորական փորձագէտներուն համար, ոչ միայն անոր համար թէ գէթ մինչեւ հիմա ընդհանուր կերպով ընդունուած գաղափարները կը ղեղտչին, այլ ամէն օր ուելի զօրեղապէս կ'ապացուցնէ պատերազմի լուսապատուութեան մը մեծ կարեւորութիւնը։ Ա.դ տեսակէտով Ճապոնները օգտագործելապէս պատրաստուած էին եւ, զօրաւոր հանուութեան օրէն սկսելով, ամէն բան, նոյն իսկ պատերազմող բանակի այդ մեծ մարքենային ամէնէն փոքր անիւը, մաթեմատիքական կանոնաւորութեամբ մը ու ճշդութեամբ մը գործեց։ Միեւնոյն բանը չենք կրնար ըսել ռուսական բանակին համար, ոչ ալ գնահատել ոյժի այն անգին կորուստը որ առալ եկաւ ամէնէն փոքր մարքամասութիւնց նրանական ուսումնասիրութեանց մոռցուելէն։ Այդ վիճակ, սակայն, չայնէր Ռուսերը խիստ գովելի քաջութիւն մը ցոյց տալէ զանազան տրիտներու մէջ։ Ցուլիս 11ի ճակատամարտն եղաւ պատերազմի դաշտ ալ՝ քիչ տեղեկանալով տեսանք թէ ռուսական մարտկոցները որոնք մինչեւ վերջը դիմացան, ռումբերու կատարեալ տեղատարափի մը ենթարկուած էին. այնքան որ ամէն քայլափոխի ռումբի կատարներ ու գնդակներ կային։ Հոնը տրտի մը պէս հրկեզուած էր ճապոնական ռումբերէն։ Ռուսական հնանտակներն ալ քաջութեան մասին թնդանօթաձիգներէն վարչ չեն մնար։ Հէնլինկի մէջ, ուր հազար հոգի կար կարեղեան, Համբոքի մէջ, ուր զինուորական նուագածուները պատերազմական դաշտին վրայ թողուցին իրենց գործիքները, զինուորները քաջութեան գեղեցիկ տեսարան մը պարզեցին։ Զօրագուեդերը կը լառաջանային չորսական հզինոց կարգերով, բուն կրակի մը տակ. ամբողջ գիծեր ընաջէնք կ'ելլան, մինչդեռ ողջ մնացողները ոչ իրենց կարգերը կ'ուրանեն եւ ոչ ալ մառ մը եռ կ'երթան, թէեւ այդ զոհողութիւնը նոյն պահուն այնքան օգտակար չէր։ Երկու կողմի զօրավարները տարբեր գաղափարներ ունին զինուորական գործողութիւնները վարելու մասին։ Ճապոնական զօրավարները ուելի մասնագէտներ են, ճակատամարտի գիծերուն եռեւէն վարելով իրենց զինուորները՝ հեռագրի ու հեռաձայնի միջոցաւ։ Ելեկտրականութիւնը մեծ դեր մը կը կատարէ Ճապոնացիներուն քով։ Կիսաբ-ժի իւրքաքանչիւր զօրավար ճակատամարտին առեն հեռագրական թելի մը քով կը գտնուի տրուն ուրեմն վրայ կը հսկէ զօրաբաժին այն զօրավարը որուն իրաւասութեանը տակ կը գանուի առաջինը։ Երկրորդն ալ հոն մնալով՝ միշտ հաղորդակցութեան մէջ է ընդհանուր հրամանատարին հետ։ Ճապոնցի զինուորները սքանչելի արագութեամբ մը կը գեսնեն հեռագրական թելերը։ Երբ ճակատին վրայ տեղ մը կրակը սկսի հեռագրաղներու զօրախումբ մը բանակնեն ճամբայ կ'ելլէ՝ ձողեր եւ պղինձէ բարակ թելեր բեռցած ձիերով եւ բեռնակիրներով։ Զոդերը որոնց ծայրերը սուր են, չուռալ կը բցուին, թելերը կը կապուին եւ քանի մը վայրկեան է զօրավարը կը գտնուի իր սպայակոյտի պետին՝ Սախարով զօրավարին հետ բարձր ու սեպաձեւ բլուրի մը գագաթը որ ամբողջ Թուն-Սան-Հօ գիւղին կը տիրէ։ հետեւորդները հրաման տացած էին ուելի հեռուն՝ բլուրին գագաթին վրայ։ կենալ։ Պ. Քրաղ՝ ամբ որ սպաներու խումբի մը կը մօտենար, ուսմբերը պատ տեղալ։ Ընդհանուր հրամանատարին Թիկնապահ Շերէմէթիվ կամաը տեղ մը ցոյց տուաւ Թղթակցին՝ ռումբերէն վերծ ըլլալու համար. ուրիշ սպայ մը ալ ըսաւ թէ պէտք է զգուշութեամբ լառաջանալ, առանց գագաթը ելլելու, վասն զի թշնամին տեսած է Ռուսերուն ներկայութիւնը եւ կը ռմբահատէ։ Այդ միջոցին ռումբի մը ահարկու չչնչիւնը լսուեցաւ, պայթեցաւ եւ Բուրաքթէրն զօրավարին մօտէն սեւ մուխ մը բարձրացաւ։ Սպաները օրանք կատակներ կ'ընէին, իսկոյն լռեցին. դիտել սուին թէ ընդհանուր հրամանատարը պէտք չէր տրդան բաց տեղ մը կենալ եւ թէ ուրիշ ռումբ մը կրնար սպաննել մարդ մը որ այնքան օգտակար է Ռուսիոյ։ Թղթակիցը ըսեր է թէ Ասատնտոյ գիտնականը բան է։ Նոյնն ռումբ մը ինկեր է Պոռոն Մէյէնտորֆէն քիչ հեռուն։ Նշանառու Թիւնը ուելի ճշդութեամբ կը կատարուէր։ Բուրաքթէն զօրավարը, շրջանակելով իր խօսակցութիւնը Սախարով զօրավարին հետ, լերան գագաթէն առանց աճապարելու վայ, իջնելով ձիս նստեր ու հեռացեր է։ Հաղիւ թէ մեկնած էր, ուրիշ ռումբ մը ճիչդ քիչ առալ տեղը կեցած տեղը իյնալով պայթեր է. ուրիշ մըն ալ զօրավարին հետեւորդներուն մէջ ոստ տալով պայթեր է։ Ռումբերու տեղատարափը բաւական տեսն չարունակուեր է։ Թէեւ ոչ օր վնասներ է, սակայն քիչ մնացեր է որ ռուսական բանակը նոյն օրը կորսնցնէ իր հրամանատարը։

ՊԱՎԼԻԿԻ ՆԱԻԱՄԱՀԻՆԸ

Զանազան դժուարութիւններ։— Բարեյոյսի նամբան։— Մանեցի մէջ։— Խորհրդաւոր նաւը։

Լոնտոն, 29 Նոյեմ.— Բեդերսպուրկէն հեռաւելը կը հեռագրեն անդլիական լրագիրներուն.— «Նովոյէ Վրէ.իա» խօսելով Պալթիկի ռուսական նաւատորմին ուղեւորութեան պատճառ հանդիպելիք դժուարութեանց վրայ, սա չտեսկան տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այդ մասին.— Նաւատորմիզը օրական 3,140 թոն ածուխ կը սպառէ՝ նաւով արագ երթալով. եթէ արագ երթայ՝ ածուխի սպառումը եռապատիկ ուելի պիտի ըլլայ։ Երբ խարխասած ըլլայ, նաւատորմիզը օրական 423 թոն ածուխի պէտք ունի՝ միայն տաքնալու, լոյսի եւ խմելու ջուրի զբաղման համար։ Նաւատորմիզը հինգ օրուան մէջ 1600 քիլոմէթր ուղ գացած է. լեռայ երեք օր խարխասած է՝ ածուխ առնելու համար։ Ուղղութեան մինչեւ Բարքաի ջուրերուն հեռաւորութիւնն է 28,800 քիլոմէթր։

Բարեյոյս.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական նաւատորմիզը ածուխ կ'առնէ Սվաքրմանտի մօտ։

Բարիզ.— Մանչի մէջ երեք մարտնաւեր տեսնուեցան որոնք ռուսական ըլլալ կը կարծուին։ Ասոնց երիքն ալ երեքական ծխնելոյզ ունին. նաեւ երեքն ալ լածուռալ էին, որոնց մէկը կամաւոր նաւատորմէն։

Լոնտոն.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Լաֆան գործակալութեան թէ թէ.մրդ գեսէն Լիպաւ ղրկուած Թորփիլանաը սակարկն Լիպ-օ կը գտնուի։ Սպառազինուած է Հոլքիս թնդանօթներով եւ պիտի միանայ Պալթիկի ռուսական նաւատորմիզն երրորդ մասին որ գրեթէ ամբողջովին Թորփիլանաւերէ եւ Թորփիլահանանոցներէ կը բաղկանայ։ Ասոնք ամենէն դէպի Ծայրագոյն Արեւելք ճամբայ պիտի ելլէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋը

Պատերազմի արգիլեալ նիւթեր։— Անգլիոյ մէջ։ Անգլիական լրագրի մը յայտարարութիւնը։

Լոնտոն 29 Նոյեմ.— Ճարտնի նախկին նախարարներէն Պոռոն Սանէմցաս եւ Լոնտոնի ճարտնական դեսպան Հոսալի կամը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, գանգատեցան թէ անգլիական ածուխ կը ծախուի Ռուսիոյ։ Թայմզ այդ առթիւ կը յայտարարէ թէ անգլիացի վաճառականները եթէ պատերազմի արգիլեալ նիւթի առեւտուր կատարած են, անկոչնկամ լուսեամբ ըրած են։ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի ապրանք ծախած են, բայց ամէնէն կարեւոր յանձնարարը Ճապոն եղած է։ Թայմզ կը լրէ.— Բրիտանական վաճառականները ու նաւատերերը մեծապանակ ածուխ ղրկած են Ճապոն։ Նաեւ թնդանօթ, ռազմամթերք, քանի մը կարգ բազկացած Թորփիլանաւեր, վերմակ, հագուստ, երկաթուղիի դիծ, վագոն եւ ռազմական ուրիշ իրեղէններ։ Բրդեղէններու յանձնարարութիւնը, որուն մեծ մասը Ճապոնիոյ հաշիւն կատարուած է, կը հասնի 37 ուկէս միլիոն ֆր.ի։ Ինչ կամ ասոր չդգենու Ճապոն գացած են՝ զէնք ու ռազմամթերք բեռցած. առանց բեռնարան ամբողջ ոսիէքեր 50 միլիոն ֆր. կը հաշուուի։ Վերջին ինը ամիսներուն եւրոպացի Ճապոն ուղեւորած ամէն շոգենաւ տարած է պատերազմի արգիլեալ նիւթեր՝ բրիտանական վաճառականութեան կազմէ մասակարարուած։ Ռուսերէն ուելի Ճապոն օգտուած է բրիտանական վաճառականներու եւ նաւատերերու կողմէ կատարուած պատերազմի արգիլեալ նիւթերու առեւտրէն՝ մեսը ու վասնգը անոնց պատկանելու պարմանով։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 դեկտ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ռուսերը Բարթ-Արթուրի մէջ «203 մէթր» բլուրէն հեռանալու առեն, քանի մը թնդանօթ թողուցեր են հոն, եւ թէ Բարթ-Արթուրի ամրութեանց գրեթէ ամէնքը ճարտարներուն ձեռքը անցած են։

ԹԱՆՃԷՐ.— Պալթիկի նաւատորմին մեքենալիք ռուսական երեք մարտանաւեր Թանճէրի նաւահանգիստը խարսխած են, ուր ածուխ պիտի առնեն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լեհաստանի կուսակալ Զերքէվ զօրավարը հրատարակեցաւ։ Կ'ըսուի թէ անոր պիտի յաջորդէ Պառոն Մէյէնտորֆ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ Ճապոնները առաջին կիրճէն հեռանալէ ետքը երկրորդ կիրճը գացեր եւ հոն շատ մը ամուր դիրքեր գրաւեր են։ Ռուսերը դեկտ. 1ի առաւօտեան թնդակներուն վրայ օրանք բուռն ընդդիմութիւն մը ըրեր են, որպէս Ռուսերը հարկադրուեր են նահանջել։

ԲԱՐԻԶ —Տիւրէ ծովակալը ընդունած չլլալով Հլի միջադէպին քննիչ յանձնաժողովին անդամակցութիւնը, այդ պաշտօնը յանձնուեցաւ Ամալտեանի նաւատորմին հրամանատար Զէվիք ծովակալին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները, Բարթ-Արթուրի առջեւ «203 մէթր» բլուրը գրաւելով, պիտի կրնան այդ կէտէն քաղաքին ամէն կողմերուն մէջ ռազմ եղանակով ամրակոծութիւն կատարել։

ԲԵՐԼԻՆ.— Գերմանիան կը հեռագրեն թէ Ճապոնները, Բարթ-Արթուրի առջեւ «203 մէթր» բլուրը գրաւելով, պիտի կրնան այդ կէտէն քաղաքին ամէն կողմերուն մէջ ռազմ եղանակով ամրակոծութիւն կատարել։

ԲԵՐԼԻՆ.— Գերմանիան կը հեռագրեն թէ Սերպիոյ նախարարութիւնը, Սաւա Կրուիչ զօրավարին նախագահութեամբ, հրատարեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն թէ ռուսական թորփիլանաւ մը որ գիշերանց նաւահանգիստ կը դառնար հետազօտութիւն մը կատարել վերը, ընկղմեր է ռուսական բերդերէ արձակուած ռումբերէն, վասն զի ճարտնական մարտանաւ մը կարծուած էր։

—Մուքանէն կը հեռագրեն թէ խաղաղ գրաչկիր մը որ Բարթ-Արթուրէն հեռագիրներ կը բերէր Բուրաքթէնի զօրավարին, յայտարարեր է թէ Շեռսկի զօրավարը բռած է իրեն։ «Հաստատապէս համոզուած եմ որ Ճարտանները չպիտի գրաւեն Բարթ-Արթուրը եւ թէ մենք պիտի կրնանք բերդաքաղաքին փրկութեան սպասել »

—Մուքանէն կը հեռագրեն թէ ամէն օր ռուս օգնական զորքեր կը հասնին։

ՀՌՈՄ.— Ռուս կառավարութիւնը չորս զրահաւոր եւ վեց լանտարակ ապարեց իտալական նաւագործարանները։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Ժօռէս, ընկերվարական կուսակցակցը, մեծամասնի հրաւիրեց Պ. Տէռուլէքը որ նախատական հեռագիր մը ուղղած էր։

ԱՅԴԱՆԻՍՏԱՆ

Օսպլուս վեն մը.— Ռուսական զօրեղ նաւատորմ ճամբայ ելաւ։

Բարիզ, 29 Նոյեմ. — Աւգուսենդիկ կառավարութեան ու կեդրոնական ինքնավարութեան միջեւ նոր վէճ մը ծագելու վրայ կայ։ Հավաքի զարձակութեան Բէյլվէրի Թղթակցին լսածին նայելով, Հապիպուլլահ Խան մտածած է ռուսական զօրքերուն չարմանց համար, Հէրաթի կառավարիչը իմաց տուեր է որ զօրքերու անսովոր համախմբումը կը կատարուի սահմանագլխին երկայնքը, Բանճէի ու Պալա-Մուրղապի մէջ։ Եւ տրամեհաեւ հոն գանուող փշրան զօրքերը չատ քիչ են բաղդատմամբ ռուսական ուժերուն, կառավարիչը քան հազար օգնական զօրք կը ինդրէ։ Այս մարդիկը Հապիպուլլահ Խանին կազմէ պիտի ղէր կուտին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Տեսակցութիւն մը Ցոճ Պիլով կոմսին հետ։ — Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը։— Գերմանի բանակը։

Լոնտոն 29 Նոյեմ. — Տէյլի Թէլեկրաֆ ամփոփագրը կը հրատարակէ ֆ ն Պիլով կոմսին հետ կատարուած տեսակցութեան մը, որ լոյս պիտի տեսնէ Ն ոյնքիրթի Սեն. բրրի մէջ։ Գերմանի նախարարապետը կը հերքէ մինչ զգալին քաղաքականութեան նկատմամբ Գերմանիոյ դէմ եղած ամրատանութիւններ։ Ցոճ Պիլով կոմսին կարծիքով, տեղեկութիւն է կարդալ թէ Գերմանիա կ'ուզէ իրարու հետ գժտեցնել Անգլիան եւ Ռուսիան։ Ոչ մէկ գերմանական մարդ կ'ուզէ մեծել անգլիական սիրալիր համաձայնութեան։ Եթէ երբեք այդ համաձայնութեան հետեւանքը, բարեւաքամ մը առալ գայ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւններուն մէջեւ, այս վերջինը դաշնակից Ֆրանսայի, ուելի ազէկ՝ տիեզերական խաղաղութեան համար։ Ուստի նախարարապետ Ֆն Պիլով, ինչպէս նաեւ ամէն գերմանացի դիւանագէտ, մեծ գանանակութիւն պիտի զգայ այդ պատճառաւ։

— Գերմանիոյ պատերազմական ելմտացոյցին կցուած է ոչ։ տակագիր մը, որուն մէջ կան սա դիտողութիւնները, Խարդարանին առնելու պարդելու համար գերման բանակին թիրը ուելցնելու պէտքը։— «Ֆրանսա, Գերմանիայէն 20 միլիոն ուելի նուազ բնակչութիւն ունենալով հանդերձ. ուելի մեծ բանակ մը ունի՝ պատերազմական վիճակի մէջ, եւ կը վարցուի որ այդ տարբերութիւնը ուելի չեսնուի, երկամեայ զինուորական ծառայութեան օրինագիրը քուէարկելէ ետքը։

մինչապէս լեսայ։ Ուրեմն Գերմանիա կ'ուզէին չափ պէտք է օգտուի իր բազմարդիւնութենէն։ խաղաղութեան լուսդ-ին երբոյնիքը կը կրնայ սա սկզբուն. քի մէջ թէ բռնակը զինուած պէտք է ներկայացնէ ազգը։ Խաղաղութեան ատենի բանակին ատաճանական լուսելուը կը նպատակ այդ նպատակը երգգրեն. լու։»

ՌՈՒՍԻԱ

Իրաւարարական դատնգար Մ. Նանանգ. գաց հնս — Թաղապետութեանց հերկայացուցչներու համաժողով։

Բեդերսպուրկ. 29 Նոյեմ.— Ռուսիոյ ընդուներ է Մ. Նանանգաց հրաւէրը, ռազմերիքանակային նման իրաւարարական դաշնագիր մը կնքելու մասին։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Լեվի ծանուցագիրը, առալի օրս տրաեր է Լոնտոնի կոմսին։ Յաջորդ օրը, նախարարը պատասխաներ է թէ Ռուսիա պիտի կընդունի այդ հրաւէրը, քանի մը բարեփոխութիւններով միայն։

— Սարթովի կուսակալը վերջին խնդիր լուրացած էր թէ պէտք է կառավարութիւն խնդրել Ռուսիոյ թաղապետութեանց ներկայացուցիչներէ բաղկացած հանձնաժողով մը գումարելու։ Մաքսաւոր, Բեդերսպուրկի եւ ուրիշ քաղաքներու թաղապետական հարուրդները հաւանութիւն յայտներ են այս գիծումին նկատմամբ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Պալֆուրի ճառը.— Ծովային արկած։

Լոնտոն 29 Նոյեմ. — Նախարարապետ Պ. Պալֆուր, իր քաղաքական ճառը արտասանեց Գարնանամեղի դաշնակցութեան տարեկան հանդիսութիւն մէջ։ Իր ներկայ վարչութիւնը յայտնեց միութենական կուսակցութեան ապագային վրայ։

—Թիւ 3 Թորփիլանաւին մեկնելը եւ ուրիշ միակով նաւասարդ մը, որոնք Զէնթրը Քրիթի նաւահանգստին մէջ Թորփիլանաւեր վեր կ'առնէին, ընկղմեցան։ Երեք նաւազ խեղդուեցան. երկուքը ալ ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Միութեցում Վատիկանի ու Իտալիոյ միջեւ։— Տրամադրութիւններ Վատիկանի մէջ։

Հռոմ 29 Նոյեմ.— Քանի մը ամիսի վեր համակրութեան հոսանք մը կա Վատիկանի ու Իտալիոյ կառավարութեան միջեւ, օրէ օր ուելի զեղուեալ հակամէտ։ Սակայն երկու կողմէն ալ զիրեմ ընելու տրամադիր չեն։ Ա.հրին է նաեւ այն լուրը թէ նոր քանքարտա մը կը պատրաստուի, որով Իտալիա զիջումներ պիտի ընէ Պապին։ Պ. Ճիոլիթթի ոլեկցութիւնը վարչեց Վատիկանի վերջին երեսփոխական ընտրութեանց մէջ, որովհետեւ Վատիկան ըմբռնեց թէ ատենը եկած էր ուժ ապրաստ պահպանողականներուն, ընդդէմ սրմատականներուն եւ ընկերվարականներուն։ Երկու կողմին համար ալ նպաստաւոր էր համաձայնը։ Սակայն Վատիկան իր ընթացքէն չի՛ նդրէ՝ եռական կէտերու մէջ։ Վատիկանի մէջ չատ ազդեցիկ եղող անձնաւորութիւն մը սա կարծիքը յայտներ է. «Դիւանագիտորէն ուրիշ պիտի փոխուի այն օրը երբ Պապը օրհնութիւն տայ Ս. Պետրոսի պատանդ։ Ն եւ բան մը չպիտի փոխուիլ թէ երբեք ընդունի կառավարութեան կողմէ տրուած Զէկիս միլիոնը։ Երաշխաւորութեանց օրէնքին ուրիշ չատ մը յօդուածները կ'ընդունի, առանց այդ օրէնքը ճանչնալու ու վաւերացնելու։ Առաջին գործը բոլորովին կրնանայ է. երկրորդը գանձուելիք հասարութեան կը վերաբերի։ Այս պարագաներէն եւ օ՛ մէկին մէջ կարելի է ըսել թէ Պապը հրաժարած է իր պահանջումներէն։ Թող տալ որ կաթոլիկները քաւերկութեան մասնակցին, տարիկ կը նշանակէ թէ Պապը հրաժարած է Իտալիոյ մէջ ունեցած իր իրաւունքներէն։» Պապին եւ իր խորհրդականներուն այս նոր դիրքը լրտեսական է։ Մերձեցումի մը նշան ակնարկելը ունի, ապագային համար վերապահումներով սակայն։

ՈՐՈՒ ԿԸ ՎԵՐԱԲԵՐԻ ԼՈՆՏՈՆ

Մեծ կայուածատիրներ.— Լոնտոնու ասպուուածքը — Օտարոցի մէջ տլեկ մը 25 Ֆր. կը ծախուի մեկ վարդեանի մէջ։

Լոնտոն, 29 Նոյեմ.— Լանտոնի մէջ ծնու Ուէսթմինսթրի փոքր գուքը որ օր մը Լանտոնի ամէնէն հարուստ կալուածատէրը պիտի ըլլայ։ Անգլիոյ մէջ եօթը հազար կալուածատէրեր կան։ որոնք տասնմէկ հազար կալուած ունին չորս հարիւր եքթարէ ուելի՝ այնքան մշակուած հողին չորս հինգերորդը։ Անգլիոյ մէջ քառորդը ամբ լրտեսուն տարեկանութիւնն է։ Սկովտիոյ մէջ հինգ ոգնուականներու կը վերաբերի հողին մէկ քառորդը։ Ա գլխոյ կէսը սեպհականութիւնն է հարիւր լիսուն կալուածատէրերու, Սկովտիոյ կէսը՝ 75 եւ Իրլանդայի կէսն ալ 35։ Լանտոնի մէջ ալ կացութիւնը մրեւնոյն է, սա տարբերութեամբ միայն թէ Պլանֆորդի դուքսին ունեցած լիսուն եքթարը ուելի կ'արժէ Սկովտիոյ մէջ Սըթերլէնտի դուքսին լանտարեկ տուած հարիւր քառասուն մզոնէն։ Մեծին Բրիտանիոյ մարքաղաքը գրեթէ ը լ.ովին սեպհականութիւնն է չորս կալուածատէրերու՝ Ուէսթմինսթրի դուքսը, Բարլէնտի դուքսը, Պէֆորտի դուքսը եւ Լորտ Բարթմէն։ Այս վերջինը ունի երկու հազար ուուներ՝ հարիւր եքթար տարածութեան վրայ՝ Ուէսթ-Լինտի մէջ որ Լոնտոնի մեծագարուստ թաղն է։ Տասնվեց տարի առաջ, 1888ին, այդ

երկու հազար տուներու վարձակալութեան պայմանժամը ուրախալով, լորդ Բորթմէն հանելի կացութեան մը մէջ գտնուեցաւ, վասն զի տուներու գինը մեծապէս աւելցած ըլլալով, վարձքերը վեց անգամ աւելցան։ Լորդ Բորթմէնի կալուածին գրեթէ մօտը կայ Բորթլէնի դուքսինը, որ միւսէն աւելի ազնուագոյն եւ նորաձեւութեան համապատասխան է։ Լորդ Բորթլէնի վարձակալներուն մէջ կան Հնդկաստանի նախարար Պ. Պրոտրիք, նախկին ազատական նախարար Պ. Պրայս, նշանաւոր փաստաբան Սըր Ճոզֆ Լիւսիա, Սաքս-Վէյմարի Էուսեբիա իշխանը եւ այլն։ Վարձքերուն տարեկան գինն է չորս հարիւր ութսուն հազար անգլիական ոսկի։ Լորդ Պէնֆոլտի կալուածները կը գտնուին Պրիթիշ Միւզէումը, Բէվզնա-Կարտրը եւ Պլումսպերին շրջապատող թաղերուն մէջ։ Անոր ընտացուածքներուն վրայ կը գտնուի Լանսատի շուկան որ ամէնէն աւելի հռոմի կը բերէ Լորտին։ Շուկային մէջ ծախուած կեռասի իւրաքանչիւր կողվէն անուշղակի կերպով մէկ բէնի կ'առնէ Լորտը։ Աւելի թեւ չառ բան մը չերեւար, տակաւն եթէ ամէն պատուղներէն ալ առնուի, տարեկան տասը հազար անգլիական ոսկի կը դառնայ։ Սակայն ամէնէն հարստատ է Ուէսթմինսթրի դուքսը։ Բուն ամրողջ կալուածները 12,000 էքթար են եւ միայն Լանսատի մէջ 250 էքթար։ Ուստի հաշիւ եղած է որ նորամին դուքսը օր պիտի գայ որ մէկ վարկեանի մէջ մէկ մ'գլխական ոսկի պիտի ծախէ։

Տե՛ս Դ. երես Բարմէլ Օրիանթալ գինիի եւ քօնեաքի ծանուցումը։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸԹԻ տարաղաւութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Համիթէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրասրահին մէջ կը գտնուէին Հոլանտայի, Ռումանիոյ ու Պունտատանի դեսպանները՝ իրենց տուչին Թարգմաններով եւ Սեւ Լերան ու Շուէտ-Նորվէգիոյ դեսպանատնց գործակատարները՝ իրենց տուչին Թարգմաններով եւ ուրիշ օտարազգի հիւրեր։ Ներկայներէն ոմանք սենեկապետ էմիր պէյի միջոցաւ տրժանացան կայս. մեծարանաց։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ զինուորներու յատուկ կերակուրները առողջապահական կանոններու համաձայն պատրաստուին, նախապէս նիւթերը լաւ ընտրուին, ամանները շատ մաքուր ըլլան եւ այլն։ Կայս. այդ հրամանը հաղորդուեցաւ Սպարապետի Դրան։

ՀԻՒՍԷԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ. — Հոմէն հետեւեալը կը գրեն, կ'ըսէ Սապահ, Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէի.—«Բուլգէրի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա Թրիպոլեա լուսգրէն Սկլանիկի Թեթակցին հետ տեսակցած պահուն յայտարարեր է թէ նոյն նահանգներուն համար կայս. Իրատէով հրամայուած օրէնքները ամենայն յաջողութեամբ կը գործադրուին եւ թէ անդորրութիւնը բոլորովին վերահաստատուած է։ Հիւսէին Հիլմի փաշա նաեւ յայտարարեր է որ նոյն նահանգներուն մէջ կատարուած ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութիւնը կարելոյս արդիւնքներ ունեցած է։

ԲԷՌԻՖ ՓԱՇԱ, կայս. ռանգապահ զօրաբանակին հրամանատարը, որ հիւանդէր, ապաքինած ըլլալով կայս. Պալատ գնաց եւ հիւանդութեանը պահուն ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար եւրախագիտութիւնը մատոյց։

ԶԻՆԵՒԵՐՈՒ ՆԵՐԱԾՈՒՄԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կատարելապէս գործադրել՝ օսմ. երկիրներու մէջ զէնքերու ներմուծման դէմ եղած արգելքը։ Այդ առթիւ հարկ եղած զեկոյցը եղաւ պատկանելի պաշտօնեաներուն։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՕՐԷՆՔԸ.— Զհանհաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ «Ինթիքալ»ի եւ «Ֆէրեղ»ի իւմսիսպէրներուն վրայ՝ թղթատուութեանը մէջ եւրոպական պաշտօնեաներուն, հաշուակալներու եւ ուրիշ դիւաններու կողմէ գրուած ծանօթութիւնները առանձին դրոշմաթուղթի ենթակայ չեն, վասն զի ասոնք պաշտօնական ներքին գործառնութիւններ են։ Նաեւ կալուածի մը արժէքը փոխելու մասին արուած աղերսագրին վրայ տուրքերու դիւաններուն կողմէ գրուած ծանօթութիւնները։ իսկ կալուածի մը արժէքին փոփոխութեան համար գնահատիչներուն կողմէ արուած տեղեկագիրները եւ հաւաքիչներուն կողմէ գրուած ծանօթութիւնները։ տարբեր իրողութիւններու վերաբերելով, դարձեալ դրոշմաթուղթի ենթակայ են։ «Ինթիքալ»ի ու «Ֆէրեղ»ի իւմսիսպէրներուն վրայ տուրքերու վճարման մասին գրելիք ծանօթութիւնները դրոշմաթուղթի ենթակայ չեն։

Պ. Եվլեսիոյին յանձն առաւ նորոգել Բերայի Բանկա եկեղեցին, որուն հարիւրամեակը պիտի տօնուի վաղը։ Ցոյն բարերարը դրամներին մասին վրայ տրմնկարներ չունենալ պիտի տայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Շրոխ մարդասէր-մարատանը նոյեմ. 30ին կ. Պոլիս դալով մինչեւ դեկտ. 5 պիտի մնայ։ Գերմանիոյ դեսպանը ու ընդհանուր հիւպատոսը սեղաններ պիտի տան։ Թեմնակի մէջ ալ թատերական ներկայացում մը ու պարահանդէս մը պիտի տրուի։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՅԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Ելմտական բարձրագոյն յանձնաժողովին որոշմամբ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ սպանդանոցի տուրքը որ կորդ մը անհրաժեշտ ծախքերու յատկացուած է, ասկէ վերջը։ Կ. Պոլսոյ մէջ բոլոր մասնաճանչերէն ալ պիտի գանձուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ եւ Ա. ե. ի. ն Բուլգարի ժողովուրդին աղօթքն Սուլթանիկի եւ ուրիշ պատական վարժարանները ընդունելութիւնք աղաչ աղաչաս ընտանիքներէ պիտի ընտրուին։

ՀԱԼԲԱԼԸՐԻ ՀԱՅԵՐԸ. — Զեռնհաս պաշտօնարանէ ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի Աղբերի հանքերուն արտադրութիւնը աւելնայ, եւ փութով նահանգիսները իրեցնելու համար ալ ճամբաները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածուին։

ՊԷԼՃԻՐԳԱՅԻ երկու ճարտարգէտներ Կ. Պոլսոյ մէջ ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմած են՝ Դամասկոսի մէջ էլեկտրական թրամուէյի եւ էլեկտրական լոյսի գործածութեան մասին տրօնութիւն խնդրելու համար։

ԵՒԻՊՏՈՍԻ հարուստներէն Ամէտ Մէնչլվի փաշա Եգիպտոսի մէջ 1250 ֆէտտան հող գներ է՝ 160,000 ոսկիի, զոր բարենպատակ գործերու պիտի յատկացնէ։

ՔՈԼԷՐԱՆ.—Զինուորական ութ բժիշկներ, առջի օրը, համբայ ելան՝ Պարամատանի ու Ռուսիոյ մէջ երեւան ելած քոլէրային դէմ միջոցներ ձեռք առնելու երդումի ու Վանայ նահանգներուն սահմանագլուխներուն վրայ։ Զինուորական ուրիշ բժիշկներ ալ քանի մը օրէն նոյն տեղը պիտի ուղեւորին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ պաշտօնթերթը հրատարակեց իշխանական հրամանագիր մը որ կ'արտօնէ պուլկար պանքան՝ մէկ միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը ընել՝ տեղացի կարօտեալներուն։

ՄԵՆ ՊԱՐԳԵՐԸ.—Հագիգաք կը ծանուցանէ թէ առջի օրը քաշուած Բուէնլի երկաթուղիին վիճակահանութեան մեծ պարգեւը՝ վեց հարիւր հազար ֆր. շահեր է Պալիս Էմին էֆէնի խանութէն Քիրիքաջի ալեկերին՝ Քսաթի անէրբդին։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Իգամ կ'իմանայ թէ առեւտրական Երկրորդ դատարանը անանկ հոչակած է Բերայի մէջ կառք վարձող Հաճի Էմին էֆ.ն եւ Պիթ Բազարի մէջ պարապատ զգեստ վաճառող Քսէնոֆո՝ը։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի գործակատար Իլքիսոս էֆ. յորեգլոբթի օրը. Տ. Եսաքիմ Ս. Պատրիարքին կողմէ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Ցեսոյ կայս. Պալատ գնաց եւ տեսակցեցաւ առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի հետ։

—Ցունաց Պատրիարքարանի երկու ժողովները, վեց եկեղեցականն եւ վեց աշխարհական, երեկ համագումար նիստ մը կազմեցին Տ. Եսաքիմ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ, նախարարական վերջին թղթերէրին պատասխանը գրելու համար։

—Ցունաց Ս. Պատրիարքը իր կենդանագիրը նուիրեց Բերայի Ցունաց հոգաբարձութեան՝ Բանկա եկեղեցիին հարիւրամեակին առթիւ։

ՆԱԻԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Էրէյլի նաւահանգիստին մէջ, անցեալ գիշերուան փոթորիկին ատեն, խաչոր մակնուն մը քարերուն զարնուելով ընկղմեր է. մէջը գտնուող կոյ մարդ մը խեղդուեր է։ Ուրիշ նաւային արկածներ ալ պատահեր են։

—Անցեալները հելլենական առագաստանաւ մը Դէրիքու կղզիին դիմացը օսմ. եղերքին առջեւ ժայռերու զարնուելով ընկղմեր է։ Նաւապետը ու նաւազ մը խեղդուեր են։

ԳԱԲԱՌԷՕՑԷՆ. առջի գիշերը, երեք լոյն երիտասարդներ կառք նստան Բերա եկլելու համար։ Թէբէ Պուլի կողմերը երեքն ալ վար նետուեցան ու կառքին բաղմոցը առնելով փախան։ Մէկը, ասա կայն, տաքը տահեցաւ ու ինկաւ։ Կառապանը՝ Ահմէտ ձերբակալեալ ատաւ այդ անձը օրէն անուանն է Եարկի։

Տե՛ս Դ. երես ճարտնական Թէյի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Ն. Ս. Օծութիւնը այս իրիկուն կը մեկնի մայրաքաղաքէն. Մէսաժերիի Օրեն Gof չոգենաւով։ Փոխանորդ Սրբազանը, եպիսկոպոսներ, վարդապետներ եւ Պատրիարքարանի դիւանապետները պիտի ուղեկցին Ս. Կաթողիկոսին՝ մինչեւ Դալաթիոյ քարափը։

*** Երէկ, Ս. Կաթողիկոսին ալեցեցին Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան, Դանիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Թեւազգը Թուրքերէն պատկերազարդ Թերթին տրատարը Գրիգոր էֆ. Գալաբերեան, Բիւրակնի խմբագիր Ենովք էֆ. Արմէն, Մայր եկեղեցւոյ Թղ. Խորհուրդը, վարդապետներ եւայլն։

*** Այսօր, ժամ 7ին, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր հետ ունենալով Փոխանորդ Սրբազանը եւ Պատրիարքարանի Դիւանապետները, Երուսաղէմասեր երթալով, աղերսի ալեցեալութիւն տալու կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, որուն քով կը գտնուէին Տ. Դէորդ Երէցեան, Տ. Մկրտիչ Վանայ Սեբաստիոյ Եպիսկոպոսները, Տ. Մաղաքիա Վրդ., Տ. Վահան Վրդ. Յակոբեան, Տ. Եղնիկ Վրդ. Պապեան, Տ. Տիրայր Վ. Դ. եւ Տ. Դաւութեան Վրդ., Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, Դոռնիկ էֆ. Գալուստեան եւ ուրիշ հիւրեր։

Ս. Կաթողիկոսը եւ Ս. Պատրիարքը աղերսատուեցան, որպէս զի՝ Ս. Պատրիարքը բարի ճանապարհ մաղթեց, տեսութիւն մը ընելով Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Աթոռին վրայ եւ դրուատելով Ս. Կաթողիկոսին արժանիքը, յայտարարեց՝ յանուն կեդրոնական Վարչութեան՝ թէ ամէն ազգութիւն պիտի նուիրեն։ Ի վերջոյ, Ս. Պատրիարքը մաղթեց որ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Աթոռը, վերստանայ իր նախնի պայծառութիւնը։

Ի պատասխանի, Ս. Կաթողիկոսը գոհունակութիւն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին եւ Կեդր. Վարչութեան՝ ցոյց տուած պատուոյ մասնութեան համար։

Ցեսոյ, պատուասիրութի ններ եղան եւ Ս. Պատրիարքը վերադարձաւ Պատրիարքարան, ուր քիչ ետքը ընդունեց Ս. Կաթողիկոսին հրաժեշտի այցելութիւնը։

Ժամ 8ին, Ս. Կաթողիկոսը հանդիսաւոր թափորով իջաւ Մայր եկեղեցի որ լեցուած էր բազմութեամբ։

Մայր եկեղեցւոյ մէջ՝ Ս. Կաթողիկոսը ազօթելէ եւ հակիրճ քարոզ մը խօսելէ ետքա, Տ. Դէորդ եպիսկ. Երէցեանի եւ իր հետեւորդ վարդապետներուն ինչպէս նաեւ Պատրիարքարանի եկեղեցական ու աշխարհական պատգամաւորներուն հետ կառքերով կուգայ Դալաթիոյ քարափը։ Orkköof չոգենաւը նստելու։

Orkköof չոգենաւը, որ այս իրիկուն ժամ 11ին կը մեկնի Պոլսոյ նաւահանգիստէն, կը հանդիպի Իզմիր, Պէյրութ և ուրիշ քանի մը նաւահանգիստներ, եւ յառաջիկայ շաբաթ կը հասնի Մէրսին։

Ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, Ս. Պատրիարքը վաղն առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Խապիւրի Ս. Սահականաց եկեղեցին եւ յետոյ հանդիսաւորապէս առաջնորդուելով Գալիֆեան Որբանոց, պիտի օրհնուի նորակառոյց շէնքը։ Որբանոցին հոգաբարձութեան 39դ տարեդարձին առթիւ։

—Բերայի Ցունաց Այ Բանալիա եկեղեցւոյ հարիւրամեակին կրօնական հանդէսին առթիւ, Ս. Պատրիարքին կողմէ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան ներկայ պիտի գտնուի վաղը։ Լիւնալ եկեղեցին։

—Թիֆլիզի մէջ ամսոյս սկիզբները մեռեր է սիկին Մարիամ Սավելիէվա Խաչելանէ (ծնեալ Մանուկեան)։ Հանգուցեալը ի կենդանութեան փափաք յայտներ է որ Մշեթիի մօտ գտնուած իր սեփական հողը յատկացուի անդամոյն կիներու ապաստարանի մը առանց գեղի եւ կրօնի խարութեան։ Ժառանգորդները այդ հողը կը յանձնեն Թիֆլիզ քաղաքին, որպէս զի այդ կալուածին արդիւնքով իրագործուի հանգուցեալին կամքը։ Հանգուցեալը ինք անդամոյն ըլլալով, փափաքեր է որ իր նուէրով հիմ դրուի անդամոյն կիներու ապաստանարանի մը։

—Սլիմիոյ Տ. Վաղինակ քհ. կը տեղեկագրէ Պատրիարքարան թէ 5 անդամէ բաղկացեալ Թղ. Խորհուրդ մը կազմած է եւ կը խնդրէ անոր հաստատութիւնը։ Թղ. Խորհուրդը կը բաղկանայ հետեւեալներէ. — Տեսուչ՝ Խաչիկ Սահակեան՝ Ատենադպիր, Միհրան Համամեան՝ Ատենադպիր, Յարութիւն Պողոսեան՝ Դրամագլուխ, Սարգիս Բաղլեան եւ Սերովբէ Բալասլոյեան՝ անդամ։

—Ս. Պատրիարքը չնորհակալութեան գիր մը ուղղած է «Պալքան» ապահովագրական ընկերութեան Տնօրէն Արշակ էֆ. Ունճանի, որ Ֆերիքէօյի վերջին հրդեհին առթիւ եկեղեցին եւ վարժարանը ազատելու համար ամէն ջանք թափած եւ եկեղեցիին ու վարժարանին վնասուած առնիքները նորագած է ընկերութեան ծախքով։

—Ուսումն. Խորհուրդը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց Դալաթիոյ Խորհրդարանը, եւ ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—

1. Մանօթ գեղագիր Միհրան էֆ. Տէօրվէճեան թիւրիմացութեան մը հետեւանքով այս շրջանին սկիզբը դադրեցուցած էր Նարլըքաբուի աղգ. վարժարանի պաշտօնէն։ Այս անգամ զանուեցաւ որ իր յանձնարարութեան համաձայն, լիւնալ բազմաթիւ եւ նոյն դպրոցին ու Թաղին աշխատաւոր ուսուցիչը վերահաստատուեր է իր պաշտօնին մէջ։ 2. Դաւրէժի հայուհեաց Բարեգործական Մարմինը զրկած էր 1903-904 տարեշրջանին գործառնութեանց տեղեկագիրը, որով տեղեկութիւններ արուած էին անոր կողմէ զանազան քաղաքներու մէջ բացուած դպրոցներու մասին։ Խորհուրդը գոհութեամբ տեղեկացաւ անոր պարբերական գործունէութեանը։ 3. Մարդիքէօյի վարժարանց Տեսուչը գրով մը հաղորդած էր վարժարանին յառաջադէմ եւ վարքով գովելի 8 աշակերտաց ու աշակերտուհեաց անունները։ Խորհուրդը արժան դատեց անոնցմէ միայն բարձրագոյն դասընթացքի երկրորդ տարւոյ ուսանողներէն երկուքին տալ գովութեան բարեհիշ. տասնը են Զարեհ Բեռնամիանեան եւ Օր. Սաթենիկ Անտոնեան։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՆ ՏԸ ՔՈՆՍՏԱՆԹԻՆՈՊԼԻ)

ՌԱԻՍԻԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹԱՆՃԷՐ, 2 դեկտ.— Ռուսական յատուկ մը եւ երկու Թորփիլանուեր, երէկ, Թանճէրի նաւահանգիստը ժամանեցին։ Խարսխելէ ետքը սկսան ածուխ առնել։

ԹՈՒՐԻՈ.— Ռուսերէն կ'ըսէ.— «Զրոյցի մը նայելով Ռուսերը փորձեր են վերջին գրաւել «203 մէթր» բլուրը։ սակայն մեծ կորուստներով ետ մղուեր են։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Ռուսերը ամրացնելու վրայ են Լիաո-Թէյշանի եւ Նան-Թէյշանի մէջտեղի ամբոր դիրքը։ Այդ դիրքը Ռուսերուն վերջին ապաստանարանը կը կազմէ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Բուրբարթին զօրավարը եւ Սոխարով զօրավարը կը հեռագրեն Զարին եւ Ռուսիոյ ընդհանուր ապայակոյտին.— «Մեր ձախ թեւին վրայ Թշնամին հարկադրուեցաւ նահանջել դէպի Զան-Զան։ Մեր հետապնդները Թշնամին եւ մղեցին մինչեւ Թայ-Զէ-Հօ։ Դեկտ. 1ին որ եւ է ընդհարում չկատարուեցաւ երկու հակառակորդ բանակներուն միջեւ։»

ՄՈՒՐՋԷՆ.— Զինուորները տեղեկութիւն կը հաղորդեն թէ, Զին-Զէն-Զէնի մօտ կատարուած վերջին ճակատամարտներէն ետքը, ճարտարները տարած են յիսուն մեռեալ ու հարիւր յիսուն վիրաւոր։ Ռուսերը եօթը ճարտար գերի բռնած են։

ԲԷՐԻՄ.— Այսօր, կէսօրէն ետքը, Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղը երկրորդ մասը անցաւ, դէպի Ասէն երթալով։

Վիեննա.—Վիեննայի ռուս դեսպան Ռոզենոֆ կոմսը մեռաւ կաթուածէ։

ՄԻՒՆԻԽ.— Հանգուցելոյին թրեւերուն թաղումը մեռաւ։ Կրաւոր եղալոյն էր Ռուսմանիոյ կարգ թագաւորին։ Վաթսունեկու տարեկան էր։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովին յանձնաժողովը մեծամասնութեամբ ընդունեց կառավարութեան ծրագիրը՝ եկեղեցիներու եւ պետութեան բաժանման մասին։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնի, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Ինսպրուքի միջադէպերը արդարեւ ցաւալի են, սակայն Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ եղած անկեղծ ու սիրալիր յարաբերութիւններուն վնասելու հանգամանքը չունեն։

ՊԷԼԿՐԱԴ.—Կրուիլի դասալիքը հրաժարեցաւ։ Այդ որոշման վերջին պատճառը եղաւ Սքուպշտինային մերժումը կառավարութեան այն առաջարկութեան որ կը վերաբերէր ազգայնական երեսփոխան Իլիեցի վատամանը։ Կը կարծուի թէ Պ. Բասիլի պիտի յանձնուի նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Սքուպշտինային դիւանը, այսօր, կէս օրէն ետքը, պատատ հրաւիրուեցաւ։

Լա Սէզոն

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ, ԲՐԴԵՂԷՆ

ԵՒ

ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Բերա, Մեծ-Փողոց, բասած Բանճեա թիւ 7, Մթթիլի պանճայիճ խան

Այս կարեւոր վաճառատունը կը յանձնարարենք ընտանիքներուն ա՛յնքէ բէնքլամբ ընելու, այլ անոնց օգտակար ըլլալու նպատակաւ, որովհետեւ, ապրանքներու ժամանումէն յետոյ պիտի գտնեն ամէն տեսակ մտաքաղեղէն, բրդեղէն եւ բամպակեղէն ապրանքներու մեծ մթերք մը չափաւոր գիներով։ Աժան ծախելուն պատճառները սա՝ անք են. 1. Լա Սեզօն վաճառատունը Բերայի մեծ փողոցին վրայ հաստատուած չըլլալով, 3-400 օսմ. ոսկի վարձք վճարելու պարտաւոր չէ։ 2. Լա Սեզօն վաճառատունը կոնթիկ կը գնէ իր բոլոր վաճառքները, հետեւաբար ա՛յն մէկուն պարտական է։ 3. Լա Սեզօնի առաջին պաշտօնեան, որ յանձնարարութեանց և դասուներու գործը կը կատարէ, փորձառու անձ մըն է եւ իրաղեկ՝ հանրութեան ճաշակին։ 4. Պաշտօնէութիւնը բանիմաց է ու գիտէ յանձնարարուին հետ լաւ վարուելու կերպը։ 5. Պաշտօնէութիւնը բազմաթիւ չէ, ինչպէս Բերայի մեծ փողոցին վրայ գտնուած հաստատութեանց մէջ։ ոսկի առաջ կուգայ ծախքերու մեծ խնայողութիւն մը։

Ահա ինչո՛ւ համար Լա Սեզօն վաճառատունը աժան գիներով ապրանք կը ծախէ, օրինաւոր չահ մը ընելով հանդերձ։ Իր յաջողութեան միակ գաղտնիքներն են ընդհանուր ծախքերուն մէջ խնայութիւն ընել եւ կանխիկ գնել ապրանքները, նպաստաւորելու համար յաճախորդները։ 12-26

57

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 19 Նոյեմբեր

Օսմ. Գանսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	96	08
Ցմէնէն բարձր գին	»	96	09
Ամէնէն վար գին	»	95	33
Բուսէլլի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	128	—
Ամէնէն բարձր գին	»	126	12
Ամէնէն վար գին	»	127	50

ԲԱՑՈՒՄ 20 Նոյեմբեր

Օսմ. Գանսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Ո.	96	13
Բուսէլլիի երկաթուղի	Ֆր.	126	—
Շիքրէթի Թայլէթ		90	—
Օսմանէթ		—	—
Ռէգի		15	28
Օսմ. Գանքա		—	—
Ցունական պանքա		441	—
Տէրքօզ		242	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուլիանս		2	—
» պարտատուղթ		494	—
Քարտի Ֆ. Գալաս		519	—
Թրանսվալ		106	—
Գրէյտ Ճանսիլ էմփրսէյն Ա		292	50
» » » Բ		269	—
Լավրիտոս		62	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	50
» պարտատուղթ	«	532	—

ՓՈՒԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	87 1/2
» » » չէք	»	—	—
Գերլին տեսնոկան չէք	մարկ	18	43
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկոց	Ղրշ.	17	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ եմբէրթալ	»	19	20
Ֆրանկ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	—	—
Բս պլի Գրիգորաս	Օ. Ո.	5	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 2 Դեկտեմբեր

Անգլիական Գանսոլիտէ		96	25
Միացեալ պարտք	բաց.	97	—
	գոց.	97	50
Օսմանեան Գանքա		18	87
Թուրքական 1888-1889		92	—
Հելլենական 5 %		47	75
» Մոնոբոլ		48	25
Պուլկարական 1892		85	—
Իմթրսիէն իւնիֆէյտ		105	—
Ճարտնական %		75	—
Թրանսվալ		4	31
Զէրոնիստ		2	31
Տարանակագիր		25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 2 Դեկտեմբեր

Դրամ. Գանք 3 %		93	19
Միացեալ պարտատուղթ	բաց. Ղրշ.	86	75
	գոց. »	86	87
Օսմ. Գայս. Գանքա	Ֆր.	597	—
Օսմանէթ	»	—	—
Բուսէլլի երկաթուղի	»	129	—
Օսմ. մարտատուն	»	474	—
Օսմ Ռէգի	»	356	—
Բյեօլիթէթ Թիւրք 4 %	»	499	—
Գէյսի Լիսէյ գուբրոր կարած	»	1175	—
Իտալական Գանք	»	105	15
պանիական արտարին	»	91	15
Աւստրիական	»	101	25
Թրանսվալ	»	149	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	94	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	24	160
Դրամագրգ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Բուսէլլի երկաթուղի	»	128	75
Օսմ. Ռէգի	»	—	—

ԳԵՐԼԻՆ, 2 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտատուղթ	Ֆր.	86	50
Բուսէլլի երկաթուղի	»	130	75
Անատ. երկթ. պարտատուղթ	»	103	20
Փէն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	205

ՊՐԻՍԼ, 2 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք		88	—
Բս մէլի երկաթուղի		128	50

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԱԶԴ.— Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ, Նոյեմբ. 4 թիւով հրատարակուած ծանուցումը լիւեցնելով, ճամբորդի երկու հետեւեալ մասնաւոր կառախումբերը պիտի չբանակեն երթեւեկել մինչեւ Բամգանի վերջը.—

Կառախումբ թիւ 644

Կամուրջ	Մեկ.	ժամ	10 55	երեկոյ
Հայտար փաշա	ժամ.	»	11 15	»
»	Մեկ.	»	11 21	»
Գըզել Թօբրաք	»	»	11 29	»
Ֆէնէ, եօլը	»	»	11 33	»
Կէօզթէբէ	»	»	11 37	»
Էրէնքէօյ	Մեկ.	»	11 40	»

Կառախումբ թիւ 645

Էրէնքէօյ	Մեկ.	ժամ	11 53	երեկոյ
Կէօզթէբէ	»	»	11 57	»
Ֆէնէրեօլը	»	»	12 02	»
Գըզել Թօբրաք	»	»	12 05	»
Հայտար փաշա	ժամ.	»	12 12	»
»	Մեկ.	»	12 48	»
Կամուրջ	ժամ.	»	1 08	»

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Հայտար փաշա, 30 նոյ. 1904

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԷՐԲԷՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,

ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ, ԿԱԼԱԹԱ

Ցարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ սոյն վաճառատունը կը ծախէ Պորիւսէլի գորգեր, Թիւրէ ընարբ վարագոյներ, այլ եւ այլ տեսակ քօրնիչներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հայելիներ, քանդելներ, պիլիֆներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն արամադրութեան տակ կը դնէ սալոնի, ննջասենեակի եւ ճաշարանի մարդկային կարասիներ։ Օրացարծութեան առաջնակարգ տաներ վարած օրացարար մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարասիներու յարդարման աշխատութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐ

29 ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ 39—50

3500 ՔՈՒԲՈՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՅԻՍՈՒՆ ԶԵՂՔ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՄՆԸՀԻՆԳ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Զմրան եղանակը սկսած ըլլալով արդէն, կը փութանք գործարանի գէնէն հարիւրին 30 զեղչով ծախել 3500 քուբոն ձմրան կերպասներու, որոնք մեծաքանակ վաճառումէն աւելցած են եւ կը բաղկանան ֆրանսական եւ անգլիական լաւագոյն ապրանքներէ, վերարկու, ամբողջ հագուստի եւ տարատի չինուածեան լատուկ։ Մեր յանախորդները, որոնք նախորդ երկու ցուցադրութեանց առեն համոզուած գոյացուցած են ընծայուած իրական առաւելութեանց մասին, այս անգամ ալ անշուշտ օգտուելու պիտի քաղեն բացառիկ առիթէն Զեղչով վաճառում մը սկսած է այս կիրակի օրուընէ։ Գիները անփոփոխ են։ Վաճառատունը կը գտնուի Մահմուտ Փաշա փողոց, Եալըրդ խան, Ապատ էֆ. խանի դիմաց եւ ազիւրին քով։ Մեծաքանակ գնել ուզողները կրնան դիմել Մեծ Միւէթ խան, Դալաթիա

60 6—25

PHOENIX ASSURANCE L Cod

«ՖԻՆԻՔՍ»

ԱՍԿԻ ՇՊԱԳԴԱՄ, ԲԱՐԻՋ 1900

ՔՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆՔԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մասնաւորէն*

վարաւոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարարուծումը

1903 յունուար 2ինար այցելեցին քննելու Օրիանքալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընթերութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարարուածումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԱՋՕՐԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՒՅԺԻՆ ԵՆ

Բարձրի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գօրտի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՇՈՆԻ, Համալսարկին քաղաքագիտութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒՌԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԻ եւ Օսէսալի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարարուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց՝ ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՓՈՒԱՓԸ, ՍԻՊԷՆ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

9 Էրիֆէքին եւ Իսլանցի բաբսիլեցիներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանքալ Ընկ. բառերը 9—50

SOCIÉTÉ CARMEL-ORIENTAL RAISIN DE CHANAAN

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ

ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ

FIR BRVAIS

ամէնէն ազդու դեղն են

ՇՆԳՂԷՄ ԱՆԵԱՐԻՆՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԼՕՏՈՒԹԵԱՆ, ՈՒՌՈՒԱՆՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱՁՄԱՐԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց հաբ, առանց անախորժ համի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի առ լաբորիա բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները ի սեւցնէր. Բիլ տանէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ – ՈՅԺ – ՊԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու եւ դեղագիտաց վաճառատուներու։

Լաֆաեէթ փողոց թիւ 130

Ծաղոնական Թղթ

Թերեւ որ այսօր գրեթէ բոլոր ժողովուրդներ դիմաւոր ըմպելին դարձած է, ա՛նքան բազմաթիւ տեսակներ ունի որ, արդարեւ գործածողներուն համար բաւական դժուար է լաւ ընտրութիւն մը ընել։ Այդ տեսակներէն ոմանք նշանաւոր են իրենց անարժանաւ եւ քաղցրաբոյր, ոմանք ալ թէեւ նոյնքան անարժեքի համ ու հոտ չունին, գերազանց են սակայն իրենց կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ։ Վերջապէս իւրաքանչիւրը թէ իր ուրոյն յատկութիւններն ունի, սրոնք զինքը կը դասաւորեն տիրոյ տեսակներէն։

Սակայն էսկ թէ մը, որ այդ լատուութեանց ամէնէն կարեւորները կը միացնէ իր վրայ, այսինքն դեղ, համ, հոտ եւ մանաւանդ կազդուրիչ եւ զօրացուցիչ անազդական ազդեցութիւն մը, եւ այդ թէեւ է ճարտարի թիւր, որ այդ լատուութեանց չնչին կը յարմարի ամէն տարիքի եւ կազմութեան, ամէն կլիմայի եւ եղանակի եւ ամէն ճաշակի։

Եարուեան եւ Իսազուլեան թիւր մեծ վաճառատունը իր բազմաթիւ յաճախորդաց ծանոյութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ մեծաքանակ ներածած է ճարտարական դուռ թէ մանաւոր եւ իսկական տարբերով եւ կը հրաւիրէ օգտուիլ այս առիթէն բոլոր տեղիք, որ կը փափաքին ունենալ թէ մը։

Համով հոտով առողջապահիկ եւ կազդուրիչ

Սոյն վաճառատան մէջ կան նաեւ հիդիկան, չինական, Սէյլան եւ Ճավայի ամենալաւ տեսակ թէյեր։ 58 11 40

Ուշադրութիւն մարզայի

ՀԱՔՋՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ԽՍԵՆԵԱՆ ՀԱԳԳ ԷՔԻԼԻ

Խոյզանի այս ջուրը ամէն կերպով գիրաղանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը լայտի չէ, եւ որոնց համար այնքան չենք ու գովասանք կը կարդացուին Հագգը Էքզիմ խայծանը օսմ եւ օտար ժիրկներու գնահատանքը եւ առողջապահական Խորհուրդին տրուած թեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ատամքի խանգարում տալ չի բերեր, ինչպէս կ'ըսեն խայծանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հաղի, ցնդղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախի առաջին չրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուներու եւ դեղաբաններու մէջ։ Գինն է հինգ դրաչ։ 24 41 50

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿ

7 1904 Հոկտ. 23էն ցետ անօրէնութիւն։ 11—50

Վոսփորէն կամուրջ

1 28 Գուզդ պէշիկ Իւսկիւտար.
1 5 ՍԱԷՆ. միրկ. Ր. Հիստր. ա. հիսա. զանտ. Գէպ. արնավ. չէնկ. պէյլ. օրՖ.
2 10 ՕրՖ. պէշիք. սկիւտար.
2 18 ԳէշկԷՖ. սկիւտ.
1 50 Ա. հիսար. պէպ. արնավ. չէնկիք. օրՖ
2 40 Գուզկ. սկի տար.
1 30 ԵՆԻՄ. մէզպ. պլքտ. Ֆարպ. եէնիք. սԱՆ. միրկ. պէշ.
2 20 Միրկ. ր. հիս. Գէպէք. Արնվ. Դրյ. ՕրՖ. ԳէշիկՖաշ.
2 Գէյր. Ոշպ. Զպք. Դանլճ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վնք. Զէնկ. Գէյլ. գուզկ.
3 15 Դուզդ. պէշկԷՖ. սկիւտ.
2 15 ԵՆՄ. մէզդ. պլքտ. Ֆրպ. Եէնիք. միրկ պէշիք.
3 ՍԱԷՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արն. զրյ. պէշկԷ.
3 20 Գուզկ. սկիւտ.
3 պէյք. բաշպ. չուպ. զանյ. ա. հիս. զանտ պէշկ.
2 45 Ր. ... զավագ. եէնմ. մէզդ. պ.քտ. Թարպ. պէյք. ա. հիսար վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ.պէշկԷ.
4 ՕրՖ. գուզկ. սկիւտ.
4 30 Սկիւտար.
3 15 ԵԷՆմ. սէզպ. պլքտ. Ֆրպ. եէնք. միրկ. պէշիկ.
3 50 ՍԱԷՆ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ. արնվ. գրյ. ՕրՖ. պէշկԷ.
4 30 Զնկ. պէյլ. Գուզդ. պէշկ.
4 30 Գէյր. բշպ. չուպ. զանյ. ա. հիս. զանտ. պէյլ. պէշկԷ.
5 .0 Ա. հիսա. վանք. չէնկ. պէյլպ. գուզկք. պէշիկԷաշ.
5 20 ՕրՖ. պէշիկԷաշ.
4 30 ԵԷՆմ. մէզդպ. պէօյրտ. Ֆարպ. եէնիք. սԱԷՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. պէշիկԷաշ։
5 30 Գէպ. արնվտ. գուրյ. օրՖ. պէշիկԷաշ։
6 35 Գէշիկ. գապաՖաշ։
7 20 Գուզկ. պէշիկԷաշ.
5 40 Գէյրտ. Ֆրպ. պէյզզ. բաշպ. եէնիք. չուպ. սԱԷՆ. զանյ. միրկ. ր. ա. հիսար. զանտ. պէպ.
6 35 Ր. ա. զավգ. եէնմ. մէզդ. պէօյտ. Ֆրպ. եէնիք. միրկ. ր. հ սար. պէպ. արնվտ. գուրյ. օրՖ. պէշիկԷաշ։
7 50 Արնվտ. Համիք. չէնկիք. պէլպ. օրՖ. հրզ. պէ.ինկԷաշ։
8 եէնմ. մէզդպ. պէօյտ. Ֆարպ. եէնիք. սԱԷՆ. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արնավտ. գուրյ. օրՖ. պէշիկԷաշ։
8 45 Ր. ա. զավագ. մէզդպ. պէ յր. Ֆրպ. այգ. բաշպ. չ ւպ. զանյ. ա. հիսար. զանտ. Վանիք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէշիկԷաշ։
8 55 Գէյզ- բաշպ. եէ.իր. չուպ. սԱԷՆ. զանյ. միրկ.
9 10 ԵԷՆՄ. մէզդ. պէօյր. Ֆարպ. եէնիր Մրկ. ր.հիսար. պէպ. արնվտ. օրՖ. պէշկ.
10 10 Գէյզ. եէ.ինք.
10 30 Գէ գ. բաշպ. չուպ. զանյ. ա. հ սար. զանտ. չէնկր. պէյլ. զուզկ. պէշիկ.
11 35 ...անիք ...
10 15 Գէյզ. բաշպ. եէնիր. չուպ. սԱԷՆ. զանյ. միրկ ր. ա. հիսար. գտնտ. պէպ. արնվտ. չէնկ. պէյլ. օրՖ գուզկ. պէշիկ.
1 ԵԷՆՄ. մէզ ա.է յր. Ֆաբպ. եէնիր. միրկ. ր. հիսա. պէպ արնվտ. օրՖ. պէշիկ.

Կամուրջէն Վոսփոր

2 3 ԳէշկԷ. օրՖ. գրյ. ա բ վ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԱՆ.են ր. Ֆրպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.
1 45 Էկիւտարէ գուզկ. օրՖաքէօյ
2 45 ԳապԷ. պէշկԷ. իւսկ. գուզկ. օրՖ. պէյլ. չէնկ. արնվ. Վնք.պէպ.զանա. ա. ր. հիս. միրկ. զանյ. սԱՆ. եէնք. բաշպպ. պլքզ Ֆարպ. պէօյր.
3 5 Իւսկ. գուզկ.
3 — ԳշկԷ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. գանտ. ա. հիս. զանյ. չպուզ. բշպ. պէ քզզ
3 55 ԳէշկԷ. չէ.կր.
3 50 ԳէշկԷ. սկիւտ օրՖ.
4 5 Գ շկ. օրՖ. գրյ. արնավ. պէպ. ր. հիսար միրկ. սԱԷՆ- եէնիք. Ֆրպ. պէօյիք. մէզ. եէնմ. ր. ա. չավագ
4 20 ԳապԷ. գուզկ.պէյլ. չնկ. ա. հ. ս.
5 ԳէշկԷ. գուզկ. պէյլ. չէնկ.վանիր. գանտ. ա. հիսար գանյ. չուտ. բաշպպ. պէյգ Ֆարպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.
6 ԳապԷ. ԳէշկԷ. օրՖ. գրյ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԱԷՆ. եէնիք. Ֆրպ. պէօյր. հրզ. ենմ. ր. ա. զավագ
8 30 Գէպ. գանտ. ր. ա. հիսր. միրկ. գանյ. սԱԷՆ. չպուզ. եէնիր. բաշպ. Գէյք
6 45 Գշկ. Ի.սկ. գուզկ. օրՖ. չէնկ. գրյ. Գէյ. արնվ.վանիք.
7 30 ԳէշկԷ. օրՖ. արնվ. պէպ. ր. հ.ս. միրկ. եէնք. Ֆրպ. պէօյր. մէզպ. եէնմ.
8 15 ԳապԷ. պէշկԷ. սկիւտ.
8 45 Գշկ. գուզպ. պէյլ. չէնկ. վանիք. գանտ ա. հիսար. գանյ. չպուզ. բշպ. պէյքզ.
9 50 Միրք. եէնք. պէյքզ.
9 10 ԳէշկԷ. օրՖ. գրյ արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԱՆ. եէնք. Ֆրպ պէյ. մէզ. եէնմ.
10 25 ԳէշքԷ. գանտ. ա. հիսար գանյ. չպուզ. բշպ. պէյք. մէզպ. ր. ա. զավագը
9 45 Գէշիք. գուզկ. օր . պէյլ. չէնկ. արնավ. Գէպէք. գանտ.
10 30 Գէպ. միրկ. ..էնք. Ֆրպ. պէօյ. մէզ. ..էն.
15 30 Սկիւտար
11 Սկիւտ. Գուզկ. օրՖ.
10 50 ԳապԷ. պէշկԷ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. գրյ. վանիք.
10 45 Գէշկ. օրՖ. արնվ. պէպ. ր. հիս.
11 30 ԳշքԷ. միրկ. սԱԷՆ. եէնիր. Ֆրպ. պէօյր. մէզ եէնմ.
11 35 ԳէշիկԷ. գանտ. ա. հիս. գանյ. չպուզ. բաշպպ. պէյքզ
11 40 Գէշ կ. օրՖ. Դ ..ր. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. եէնք.
11 50 Գուզ. պէյլ չէնկ. վանիր. պէպ.
12 10 ԳէշկԷ. օրՖ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. սԱԷՆ ա.
12 15 Գշկ. պէյլ. չէնկ. գանտ. ա. հիս. գանյ. բաշպպ. պէյք.
12 15 ԵԷՆք. Ֆրպ. պէօյր. մէզ. եէնմ.

Առաջիկ զատ Դապաթչի եւ Սիրքեճիի մէջեւ ուշ օր կէս ժամը անգամ մը երթեւեկութիւն կը կատարուի։

Մանօթ.— ժամ 5.40ին Պէյօղլքաէրէն մեկնող չգնացուը փոյն Լոմբարդ ամասուն Լուսալի Հէտարէն եարքը Մրքկան իրիկուան ժամ 11.30ին կամաւորէն մեկնող տոսը վերկեան առաջ պիտի մնայ։

— Առաւօտեան ժամը 1.30ին Անատօլը Հէտարէն մեկնող չգնացուը Նոյեմ. 1էն պիտի սկսի։

—Առաւօտեան ժամ 1 28ին Գուզկ.էն .5ին Սաէն.էն, 2 10ին Օրթաք.էն եւ .30ին ԵԷՆմ.էն մեկնող չգնացուները Նոյեմ. 1էն սկսեալ պիտի դադրին։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բաւէ հարցուիք, կուրծքի բորբոքումները, յոգնացուը, ճմլում, վերք և.Ն. Անոնցմէ դեղ այցուցնիրու և կոչտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ապրանքանիշը)։ 3—11

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՆԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Տոկային ճիւղ 15,264,915 Ֆր0

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ԲՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօրուլը խան, 52—56.

Լիազօր ներկայացուցիչ Գ. ՅԵՐԱՏԵԱՆ

19—20 23

Մանօթ —Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ՌՕՍԻԱ

ROSSIA ASSURANCES — COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՈՒՄՈՒՈՑԵԿՈՒԱՑԵՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԻՆ

ԸՆԿԵՐԱՐԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՐՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճանապարհներու պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ։ տարաբնոյներու փոխադրութեանց ու նաւերու առանձին խորտակումներ։ Ինչպէս նաեւ կեանքի դէպ, ամէն կարգի պայմանագրեր։

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ ամբողջապէս մնացուած	10,[illegible],[illegible]7 ֆր.
Ծրագրանագրեան գումար	14,585,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրին եւ տոկոս	16 585,810 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՇԻՐԻՄԻՒՆ 11 28—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇ

Ընդմէջ Հրլի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Դանս	1497	Կոգա	1411	Մարս	724	Բոգարիա	186
Ալէքսի	3607	Գոն կա	936	Կրոնոս	1098	Մարկեսկ	3273	Սաֆոֆ	1113
Անտէլս	1541	Գոռսա	826	Հիրս	775	Մարդելլս	3709	Տլրա	1735
Արիսարս	2277	Լիս	43.1	Հիտալիա	1581	Մ.ք տոս	3317	Միկլնա	1193
Պասանս	1822	Տանիս	967	Հի.տոս	372	Միկ	1057	Մը բոս	1203
Պորտանիս	1264	Տուրս	3383	Հորանիս	3600	Մոնդեպլ	1735	Թասսա	1323
Գրանլ	1076	Տլաքս	1713	Հոմ.ներ	595	Մուրա	24 9	Թ. Ուիլրն	1546
Գրիտնս	841	Տիտամ	5 4	Իակ	2334	Ներ	1033	Թոր.ս	3327
Հրդիֆաս	448	Լպոս	2461	Իտանդ	5 40	Օն	410	Թոլտոս	1470
Ֆերրս	1371	Ելտորատս	1520	Ճ.ուս	1060	Ոն ագ.ս	4036	Տ.ս բիս	487
Գամիրս	1337	Ֆ ապս	841	Ռէսս	1053	Օրլան.ս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	924	Ռ.լիանս	1307	Բուլէրս	637	Վասք.	1914
Դ.զզ	1694	Ֆիրլա տ	1828	Ֆոմս	1700	Բոլ	510	Զոլ	1289
Զիրակ	2719	Ֆլամինկ	849	Լէս	1053	Ս.ալտ	229	Վ.լ.ուրն.	2396
Մ.սերս	831	Ֆրանչիսքս	4583	Լ.բանէս	2272	Բրա.լ.ս	1663	Եէտս	1350
Ռլիս	697	Հա.ինէս	3061	Լիվորնս	1243	Բոլոր	1613	Տէրս	1200
Գոլորատս	2115	Կիկանս	1243	Լ.ս.էլ.ս	319	ոմէռ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի։

Ռլատ չոգենաւը, նաւապետ Պէլտինկ, դեկտեմբեր 1էն։

Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻՐՋՕՏ

Թիւ 22—24, Ֆիւլիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 22—50

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Նոյեմբեր

Գշ. 16]29 Իզմիր, Պիրէօն, Ադրիատիք, միջօրէին առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոլսոյ եւ Սմիրնայ նաւահանգիստները մեկնող չոգենաւին հետ։

Գշ. 16]29 Իզմէպլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Բաթումի, Տրապիզոն, Բիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 17]30 Մեկնումներ ժամը 10ին։

Եշ. 18]1 Օսմանա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս Խրիմ, Ազով, Օսման-Բէլբան, Օսմանա-Նիքոլայեվ գիծերու չոգենաւերուն հետ։

Եշ. 18]1 Գալիպոլ, Վառնա, Օսման. իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 19]2 Տարսանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ եւ Քա-Սմիրնա, Ադրիատիք. իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 20]3 Օսման. իրիկուան ժամը 4ին։ 7—50

ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒՍԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԹԱՓԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթա-կալին Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 43—50 Թ. ՈՒԼՍՈՒԼ

ՖԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՇՈՓԵՆԱՒԱՇ ԺԱՆ

Ամէ ամիսը երեքշաբթի ամբողջ կը բռնէնք Լիվերպուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպիներիա	18900	Ֆինլանդիա	659
Մաքսոնիա	18900	Բոհեմիանիա	6841
Լուքանիա	12950	Վէրոնա	3229
Քամբրիանիա	12950	Բաւարիա	2945
Նորվեգիանիա	8845	Թիրոլիա	2926
Ումբրիա	8128	Սարդինիա	2925
Լիբորնիա	8120	Ծանանիա	2888
Հերոնիա	7392	Ալէքսոս	2781
Դանուբ	7289	Սէքսոնիա	1611

Գինն առ 13 50

ՅՈՒՂԻ և ՄԻԿԵՐ Joly et Seagor

Մէրմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարտ Մանթաֆա փողոց։ 14

Աբեղանատէր ՋԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒԹԵԱՆ

ԲԻԷՐ ՏԷ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻՋԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԱՍ

Ե.

ՄԻՑԱԿՑՈՒՀԻՆ

Հայրը, Տէրի Պարկէսոյլ, սանձարձակ կեանք մը կը վարէր. այնպիսի բաներու հետեւելով, որոնք թերեւս անարեկիէին իր աղջիկը. եթէ երբեք ուզիական զգացում ունենար ան։

Տարտանիոյնն իմացած էր թէ ծերունի հայրը կաթուածի պէս բան մը ունեցած էր։ Նոյն կաթուածի չէ՞ր կրնար ենթարկուիլ։

Սիտանի, որ հօրը հարստութեամբ չէր զբաղեր, քանի որ ուզածին կոպ դրամ կ'առնէր ան՝ կը խորհէր թէ ծերունին ի զարդ դրած վանգալից չահագործութիւնները կրնային ոչնչացնել այդ հարստութիւնը։

Բայց երբ Սիտանի հաց փրած էր հայրը, ունեցած տանգաւորութիւնները յայտնելով, նախկին վաճառականը քիթիով մը պատասխանած էր, ինչ որ կատարելապես բաւական էր զինքը։

Ֆիլիբ ալ Լանժվիլ, որուն համարումը վաստակած ըլլալ կը թուէր Սիտանի, ցուրտ քաղաքավարութիւն մը միայն ցոյց կուտար։

Անշարար, յուսահատարար, տպատանած էր ան սիրոյն մէջ դէր մէկէն ի մէկ զգացած էր Հանրիի նկատմամբ։ Առիկա փոխարինութիւններուն ամէնէն քաղցրը կը համարէր։

Եւ ահա իր անուրջը կը ցնդէր բոլորովին։

Բանի մը օրէ ի վեր չէր հեռապնդեր վերջինդրական գործին, որովհետեւ ամէնէն աւելի փտած սիրաերն ունդամ ալ կարութիւններ կ'ունենան երբ սիրոյ ոգեքի ազդեցութիւնը կը կրեն։

Բայց այսոր, երբ ալիւրէ կը մնար այդ երաշուած երիտասարդէն, Սիտանի նորէն ձեռք պիտի զարնէր իր մթին գործին եւ իր վերջը աւելի կատաղի պիտի ըլլար վերջին յուսահատութեանց պատճառաւ։

Մաքին մէջ քաղցեց պատահած իրադարձութիւնները։ Սիւզան, որուն վրայ ամէն օր տեղեկութիւններ կ'առնէր Ժիւլիի միջոցաւ, ա՛լ ետ չէր կրնար օձիքը ազատել։ Այնուհետեւ ուրիշ բան չէր մընար ընելիք, եթէ ա՛լ դեպքերը ձգել իրենց բաղդին, երկու մեքոսկիցներուն միջեւ որոշուած ծրագրին համաձայն։

Բայց ի՞նչ կ'անցնէր կը դառնար Ռուվրէյ դուքսին բնակարանը։ Օ. Մարեզ ի՞նչ կ'ընէր։ Կարեւոր էր տեղեկութիւն առնել ամէն մասին։

Ֆիլիբ, ոլաւն թախանձած էր Սիտանի, զինքը հաղորդելու համար Բլոթիլտի հետ, փութիկտ չէր երեւար երկու նախկին բարեկամներու դիտարանեան վերջ տալու։

Ասոնդտանները միայն զայրոյթ կը պատճառէին ամէնքն ալ Լանժվիլի, որ ի վերջոյ ենթադրեր գործի մը կը ձեռնարկէր։

Ինչպէս համար, ներկայ պարագային մէջ, իր ամուսնոյն հանձնակատարութեան սպասէր։

Բլոթիլտի ոգեւորութիւն տալու մասին ալ եւ ուրեմնի պատճառ չկար Լանժվիլ կամուրջին առնելու...

Ասոնք դեռաւորին վանտել տուած էր այն թշուառական կինը, որ փոյած էր քանդել իր ընտանեկան յարկը։

Բայց Բլոթիլտի չէ՞ վերադարձուցած միթէ իր զաւակը, կը խորհէր Սիտանի դժխային հնդնութիւն ունեցող ժպիտով մը։

Բանի որ Ֆիլիբ ընդունուած էր դուքսին բնակարանը, հաւանական չէր որ Սիտանի վանտուէր ալ եւս։

Իր բռնադրակ պաղարիւնութիւնը գրգռելով ուիկին ալ Լանժվիլ, ամմիլապես կառքով գնաց Ռուվրէյ դուքսին բնակարանը։ Սովորութիւն չունէր իր մէկ ուրեալ բանին գործադրութիւնը յետաձգել։

Սիտանի, միշտ խարմանկ, կառքը հեռու կեցնել տուաւ դուքսին բնակարանէն։

Պալէզին վանդակապատ լայն դուռը բաց էր։

Մեծ դրան առջեւ տեսաւ փոխադրութեան կառք մը, որ կիսաւանկար ծայ հանոներ կը փոխադրէր մօտակայ տեղատեղ մը, դեռ նոր կատարուած, բնակարանէն քիչ մը հեռու, դալարիքի մէջ։ Գնդամուղի սրահի մը երեւոյթը ունէր։

Գործաւորներուն մէջ կար սեւ երկայն մօրուքով մէկը, կամուրջին ճանչցաւ դայն, իր տան մէջ՝ Հանրի Պոուէնի հնդնութեան ներքեւ ալիսատ ըլլալուն համար։

Տիկին ալ Լանժվիլ բնաւ չէր սպասեր որ տափակ մարդէպ մը իրեն այնքան չուտ լիւեցնէ տպերտա Հանրին, որ տեսնէ մը ի վեր, այնքան կարեւոր դեր մը կը խաղար իր մտածումներուն մէջ... Արդարեւ, չատ տափակ բան մը էր այդ հանդիպումը, քանի որ Գ. ալ Ռուվրէյ, գնդամուղի սրան մը չունենալու համար, Հանրիի գործակիցը դիմած էր, որ Բարիզի առաջնակարգ գործարանը կը վարէր, ինչպէս Սիտանի ջրան էր։

Եթէ երբեք Հանրի Պոուէն իր գործարարութիւնին խնդրած չըլլար ճամբարդելու, Սիտանին պիտի հանդիպէր տեղ, փափանակ իր աշխատակիցներէն մէկուն։

Պուրակի մը սուտերին տակ պահուըտած, Սիտանի կանգ առաւ ու սկսաւ խորհիլ։

Հանրի իրաւունք մեկնած էր... պատրուակ մը չէ՞ տալիս, խոյս տալու համար ձեռքէն... Դիւրին պիտի ըլլար ճշմարտութիւնը երեւան հանել՝ այդ մարդոյմէ մէկը հարցափորձելով։

Տիկին ալ Լանժվիլ քաջալերը փութացաց, իր նշմարած մարդուն գործաւորին քով երթալու համար։

Բայց գործաւորը տանիւէն կ'երթար, եւ հակառակ կրած ծանր բեռին, կամ ուսէն աւելի արագ կը քալէր։

Տաղաւորին չուրջը դարձեալ ան ուներ մտաւ չէնքէն։

Ո՞ւղեց կեցնել դայն, բայց խորհեցաւ թէ լաւ կ'ըլլար նախ մարդիկը դիտել, ուստի արագութիւն պատին երկայնքը ուղղեցաւ։ Պատանուն մը կար բաց, ուրեկ կը լսուեր ձայներու չչուկ մը։ Անոնց միջեւ ծանօթ ձայն մը հասաւ ականջին։ Հանրի Պոուէնն էր խօսողը։

Ուրեմն ասած էր՝ իր մեկնումը իմացնելով։

Սիտանի յուզումը կրկնապատկեցաւ։ Աւելի քաղցր ձայն մը պատասխանեց երիտասարդ արուեստագէտին խօսքերուն։

Տիկին ալ Լանժվիլ այդ ձայնն ալ կը ճանչնար։

Կապ իկլիին էր։

Բնազդօրէն նախանձոտ սարսուռ մը պատեց տղան էօթիլը, բայց ընդհուպ խնդացած իր զդացած երկիւղներուն վրայ՝ զրոս ազդեցիկ հանարեց։

Անզգալիօրէն, ուսնոյ Սիտանի հարցափարձած էր երիտասարդ արուեստագէտը, եւ իմացաւ թէ Ֆրանսուազ Պոուէնի զաւակն էր ան, այն պառաւ գործաւորուհիին, որ միամտարար ամէն ինչ պարդած էր կամուրջին առջեւ։

Հանրի բնակարանը կը ճանչնար Կապրիէլը, քանի որ Պոուէնները եւ տիկին Մարեզ իրարու դրացի էին։

Ի՛նչ փոյթ։ Սիտանի մէկէն իմէկ ներ պիտի մտնէր, լանկարծակի բերելու համար Հանրի Պոուէնը, որ խարտ էր զինքը։

Ցանկարծ, դեմդիմդին կարեցաւ կամուրջին։

Պարզ ի՛ջնենք քիչ մը, կ'ըսէր կապրիէլ, խօսքը երիտասարդ արուեստագէտին ուղղելով... Բարեկամս, պիտի կրնա՞ք հանգստանալ խօսիլ հոն... կ'ուզո՞ք որ իջնենք։